

TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024-2027

Lestijärven kunta

Sisällys

Toimintaympäristön kuvaus	4
Väestö	4
Työttömyys.....	5
Kuntatalous vuonna 2023.....	6
Lestijärven talous	9
Kunnan strategia ja visio.....	10
Kunnan organisaatio	13
Valtuusto	13
Keskusvaalilautakunta.....	13
Tarkastuslautakunta	13
Kunnanhallitus.....	13
Vaikuttamistoimielimet.....	13
Henkilöstö	14
Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	15
Talousarvion rakenne ja sitovuus	16
Käyttötalouden osan talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2027	16
10 Yleishallinto	16
Yleishallinnon tuloarviot ja määrärahat	19
1100 Vaalit.....	20
Vaalien tuloarviot ja määrärahat.....	20
20 Sosiaali- ja terveystoimi.....	21
Sosiaali- ja terveystoimen tuloarviot ja määrärahat.....	21
2110 Sosiaalitoimi.....	21
2024 Terveystoimen tuloarviot ja määrärahat	21
30 Sivistystoimi	22
3031 Sivistyslautakunta.....	22
Sivistyslautakunnan tuloarviot ja määrärahat.....	23
3032 Peruskoulut.....	23

Peruskoulun tuloarviot ja määrärahat.....	25
3033 Toisen asteen opetuksen yhteistyö (laajennettu oppivelvollisuus) sekä vapaa sivistystyö	26
Toisen asteen koulujen tuloarvion ja määrärahat.....	26
3034 Varhaiskasvatus	27
Varhaiskasvatuksen tuloarviot ja määrärahat	29
3036 Kirjasto- ja kulttuuritoimi.....	29
Kirjasto- ja kulttuuritoimen tuloarviot ja määrärahat	31
3037 Nuoriso- ja liikuntatoimi.....	31
Nuoriso- ja liikuntatoimen tuloarviot ja määrärahat	33
3039 Sivistystoimen projektit	33
Sivistystoimen projektien tuloarviot ja määrärahat	33
40 Tekninen toimi.....	34
40 Yhdyskuntapalvelut	34
4041 Suunnittelu ja valvonta.....	34
Suunnittelun ja valvonnan tuloarviot ja määrärahat.....	35
4042 Ympäristön huolto.....	36
Ympäristöhuollon tuloarviot ja määrärahat.....	37
50 Muut palvelut.....	38
5051 Elinkeinoelämän edistäminen	38
Elinkeinoelämän edistämisen tuloarviot ja määrärahat	39
5053 Oikeudenhoito ja muu järjestys ja turvallisuus	39
Oikeudenhoito ja muu järjestys ja turvallisuus tuloarviot ja määrärahat	39
5054 Seutukunta.....	39
A-osa: Seudun kehittämisen tilannekuva ja painopisteet	41
B-osa: Seutuorganisaation oman toiminnan kuvaus ja tavoitteet	44
Seutukunnan tuloarviot ja määrärahat	55
5055 Maaseututoimi	56
Maaseututoimen tuloarviot ja määrärahat	56
60 Liiketoiminta	57
6061 Liiketoiminta.....	57

Liiketoiminnan tuloarviot ja määrärahat.....	59
Vesihuollon eriytetty käyttötalousosa 2023	60
Tuloslaskelmaosa	61
Tuloslaskelma	64
Tuloslaskelma ilman seutukuntaa ja maaseututointa	65
Investointiosa.....	66
Yleishallinto	66
Sivistystoimi	67
Tekninen toimi.....	68
Liiketoiminta	69
Rahoitusosa.....	71
Rahoituslaskelma.....	73

Toimintaympäristön kuvaus

Lestijärven kunta on manner-Suomen toiseksi pienin kunta. Lestijärven kunta kuuluu Keski-Pohjanmaan maakuntaan ja rajoittuu pohjoisessa Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan ja idässä Keski-Suomen maakuntaan. Lestijärven kokonaispinta-ala on 558,9 km². Kolmannes kunnan pinta-alasta on suota ja puolet koko kunnan maapinta-alasta on Metsähallituksen omistuksessa.

Lestijärven kunta on perustettu vuonna 1868 ja kunnassa sijaitsee Keski-Pohjanmaan maakuntajärvi, Lestijärvi.

Lestijärvellä on runsaat sora- ja hiekkavarannot sekä pohjavesivarat. Lähialueella olevat energiahankkeet ja niihin liittyvä kaivostoiminta mahdollistavat toteutuessaan Lestijärven ja koko Kaustisen seutukunnan vahvan kasvun ja kehityksen. Syksyllä 2021 OX2 teki investointipäätöksen manner-Suomen suurimmasta tuulivoimahankkeesta, joka sijoittuu Lestijärvelle. Hanke käsittää 69 tuulivoimalaa, joiden yhteenlaskettu kokonaisteho on 455,4 megawattia. Valmistuttuaan tuulipuiston vuosittainen energiantuotanto on yli 1,3 terawattituntia, joka vastaa noin 280 000 kotitalouden vuosittaista sähkönkulutusta (5 000 KWh/ kotitalous) tai noin kahta prosenttia koko Suomen vuoden 2020 sähköntuotannosta. Tuulipuisto tulee tuottamaan Lestijärven kunnalle kiinteistöveroä vuosittain noin 2,5 miljoonaa euroa. Hankkeen rakennustyöt aloitettiin keväällä 2022. Puiston arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä ja aloittavan toimintansa vuoden 2025 alussa. Tuulipuisto luovutetaan valmistumisen jälkeen omistajilleen Kymppivoimalle, Oulun Energialle ja Kuopion Energialle.

Väestö

Lestijärven kunnan asukasluku oli vuoden 2021 lopussa 719. Väkiluku on ollut laskeva aina vuodesta 1996. Vuonna 2022 väkiluku on laskenut 2,8 % ja se oli lokakuun lopussa 699.

	31.12.2021	2022											Muutos (vrt. 2021)	Muutos- %	
		Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras			Joulu
Lestijärvi	719	719	721	718	716	712	717	716	704	700	699			-20	-2,8 %

Kuva 1 Lestijärven asukasluvun kehitys vuonna 2022

Myös koko Kaustisen seutukunnan alueella väkiluku on laskenut 0,9 prosenttia.

	31.12.2021	2022											Muutos (vrt. 2021)	Muutos- %	
		Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras			Joulu
Halsua	1083	1085	1079	1075	1070	1076	1075	1072	1065	1058	1058			-25	-2,3 %
Kaustinen	4196	4207	4218	4215	4220	4222	4231	4228	4208	4205	4201			5	0,1 %
Lestijärvi	719	719	721	718	716	712	717	716	704	700	699			-20	-2,8 %
Perho	2676	2679	2670	2671	2671	2676	2675	2673	2666	2666	2668			-8	-0,3 %
Toholampi	2938	2947	2944	2949	2944	2950	2952	2941	2922	2907	2896			-42	-1,4 %
Veteli	3004	3007	2993	2997	2988	2987	2992	2978	2976	2961	2961			-43	-1,4 %
Kaustisen seutukunta	14616	14644	14625	14625	14609	14623	14642	14608	14541	14497	14483	0	0	-133	-0,9 %

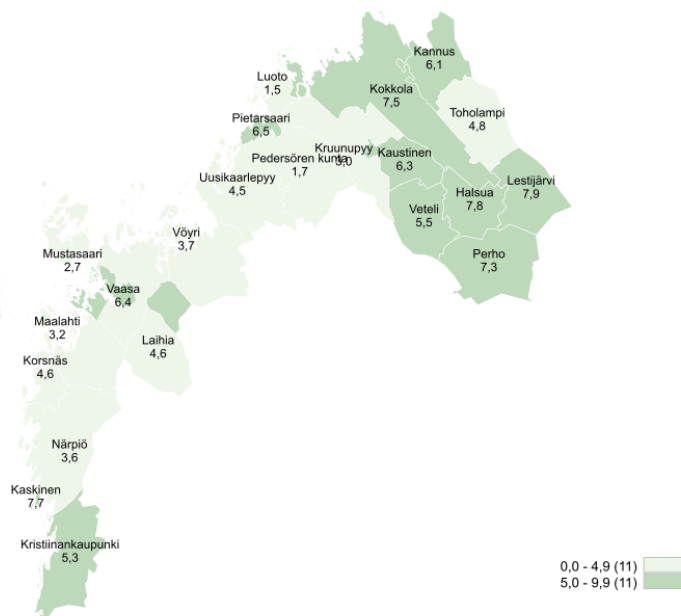
Kuva 2 Asukasluvun kehitys Kaustisen seutukunnan alueella vuonna 2022

Kuntien saamiin valtionosuuksiin vaikuttaa keskeisesti asukkaiden ikärakenne. Suurimmat valtionosuudet maksetaan alle 15 vuotiaista ja yli 85 vuotiaista. Lestijärvellä oli 31.12.2021 yhteensä 719 asukasta, joista alle 15-vuotiaita oli 15,3 %, 15-164 vuotiaiden 51,3 % ja yli 64-vuotiaiden osuus 33,4 % väestöstä.

Työttömyys

Pohjanmaan ELY-keskusalueella oli lokakuun lopussa yhteensä 6 174 työtöntä työnhakijaa. Se on 427 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 114 enemmän kuin syyskuussa 2022. Työttömien työnhakijoiden osuus kaikesta työvoimasta oli Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella 5,5 %.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Kuva 3 Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

Lestijärvellä työttömien työnhakijoiden osuus kaikesta työvoimasta oli 2022 vuoden lokakuun lopussa 7,9 %. Työttömien työnhakijoiden määrä oli kasvanut edellisvuoden lokakuuhun verrattaessa 29 % eli 5 henkilöllä.

	Lokakuu 2022	Syyskuu 2022	Lokakuu 2021	Muutos 10/2022 ja 10/2021	%	Työttömistä työnhakijoista lomautetut	Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta
Lestijärvi	22	20	17	5	29		7,9 %

Kuva 4 Lestijärven työllisyystilanne 31.10.2021

Kuntatalous vuonna 2023

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Väestön ikääntyminen on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään, mutta sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle.

Kaikkia Suomen ikärakenteeseen liittyviä kuntatalouteen kohdistuvia taloudellisia haasteita sote-uudistus ei suinkaan poista, sillä väestömuutoksen vaikutukset ulottuvat talouden rakenteisiin useampaa kautta ja vaikuttavat myös esimerkiksi investointeihin ja käyttöomaisuuteen.

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Toimintamenojen laskuksi on arvioitu 54 prosenttia vuonna 2023. Ostoissa on huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen ylläpidosta kunnille aiheutuvat kustannukset, joiden suuruudeksi on oletettu noin 700 milj. euroa.

Vuoteen 2023 ajoittuu sote-uudistuksen lisäksi myös hallituskauden päätyminen. Monet hallituksen määräaikaiset toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu merkittävä määrä esimerkiksi covid-19-avustuksia ja opetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita.

Oppivelvollisuuden laajentaminen etenee kuitenkin uudella ikäluokalla, mikä nostaa kuntataloudelle kohdistetun rahoituksen yli 70 milj. euroon vuonna 2023. Lisämenoja aiheutuu myös Ukrainan sotaa paenneiden maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Monissa pienissä kunnissa kouluverkko on supistettu jo niin, ettei sen kaventaminen ole mahdollista lopettamatta palvelua kokonaan. Lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrään vaikuttaa myös osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina kasvussa. Selvää kuitenkin on, että nuorten ikäluokkien pientyminen avaa osalle kunnista säästömahdollisuuksia, joihin on reagoitava nopeasti talouden tasapainottamiseksi ja laadukkaan opetuksen turvaamiseksi.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Kustannusten ripeään nousuun vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys, jota nostavat niin sanottu yleiseen linjaan sidottu palkankorotus sekä kehittämisohjelma, jolla uudistetaan kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi myös kuntatalouden tuloihin. Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä.

Lisäksi yhteisöverotulojen jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Yhteisöveron jako-osuuteen tehdään ensi vuonna myös korjaus varhaiskasvatusmaksujen alentamiseen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotukseen liittyen, jonka vaikutus on arviolta noin 90 milj. euroa kuntien verotuloja lisäävä vuonna 2023.

Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulokertymä jää vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 31 prosenttia vuonna 2023. Kuntataloudesta siirtyy sote-palveluiden myötä merkittävä määrä esimerkiksi asiakasmaksutuottoja. Lisäksi hallitus esitti talousarviossa varhaiskasvatusmaksuja alennettavaksi pysyvästi. Tämän arvioidaan pienentävän kuntatalouden maksutuloja 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Myös kuntien valtionosuuksista vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien rahoitus. Hyvinvointialueille siirtyvän rahoituksen lisäksi kuntien valtionosuuksia pienentävät yhteensä 33 milj. euron päätökset pysyvistä valtionosuusvähennyksistä sekä kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen liittyvä määräaikainen 10 milj. euron vähennys. Kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevan 65 prosenttia vuonna 2023.

Vuosina 2024–2026 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,9 prosenttia vuodessa. Koska kehitysarvio on niin sanottu muuttumattoman politiikan ura ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarve on hieman laskeva, aiheutuu toimintamenojen kasvu pääasiassa hintojen noususta. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa.

Kuntatalouden menot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää menojen ja tulojen välille rakenteellinen epätasapaino, joten tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyy arviolta 5,1 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä. Tämän jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 21,1 mrd. euroon. Korkotaso on pysynyt jo pitkään poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta korkoympäristön normalisoituminen useamman vuoden vallinneesta epätavallisesta tilanteesta, jossa nimelliskorot ovat olleet negatiivisia, on jo alkanut. Tämä kiristää myös velkaantunutta kuntataloutta, joissa investointeja olisi rahoitettava.

Kunnittaisen painelaskelman perusteella kymmenellä kunnalla olisi negatiivinen vuosikate vuonna 2022. Kehyskauden loppua kohden mentäessä tilanne heikkenee, kun noin kahdellakymmenellä kunnalla on negatiivinen vuosikate vuonna 2026. Aikaisempien

vuosien tapaan negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat lähivuosinakin pääosin pieniä kuntia. Vuosikatteen painuminen negatiiviseksi kertoo käyttötalouden rakenteellisista ongelmista, jotka tulisi korjata viipymättä. Vuosikatteen tulisi riittää vähintään kattamaan vuosittaiset poistot, vaikkakin tähänkin arvioon sisältyy epävarmuutta poistojen jaksotukseen liittyvien erilaisten käytäntöjen vuoksi.

Taseeseen kertynyttä alijäämää on muutamalla kymmenellä kunnalla kehyskauden lopussa. Alijäämäisten kuntien määrän kasvua kehyskauden aikana selittää se, että vuosikatteen arvioidaan jäävän alle poistotason useassa kunnassa. Kuntalain mukaisen arviointimenettelyn kriteeri taseen kertyneestä alijäämästä voi painelaskelman perusteella näin olen täyttyä kehyskauden lopulla muutamassa kunnassa.

Lähde: Valtiovarainministeriö 2022. Kuntatalousohjelma vuodelle 2023.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164342/VM_2022_57.pdf?sequence=11&isAllowed=y

Lestijärven talous

Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan vuonna 2023 lähes 19 % vuoden 2021 tasosta. Toimintatuottojen kasvuun vaikuttaa vesi- ja jätevesitaksojen tarkistamiset ja rakennuksista saatavat vuokratuotot. Käynnissä oleva tuulivoimapuiston rakentaminen on lisännyt asuntojen ja toimitilojen kysyntää merkittävästi ja tämä näkyy vuokratuottojen kasvulla vuonna 2023. Suunnittelukauden 2024-2027 loppuun mennessä toimintatuotot kuitenkin laskevat lähes 29 %.

Lestijärven kunnan toimintamenojen lasku on 2023 vuonna 51 % vuoden 2021 tasosta hyvinvointialueiden aloittaessa toiminnan. Toimintamenojen lasku Lestijärven kunnan osalta on hieman vähemmän kuin valtiovarainministeriön arvio kuntien vuoden 2023 toimintamenojen laskusta. Suunnittelukaudella 2024-2027 toimintamenot laskevat lähes 16 % vuoden 2023 arviosta. Toimintamenojen laskua selittää vuosille 2025-2026 suunnitellut talouden tervehdyttämistoimenpiteet.

Ukrainan sota ei ole tuonut kuntaan pakolaisia tai maahanmuuttajia eikä näillä näkymin aiheuta lisämenoja kotouttamistoimien osalta Lestijärven kunnalle vuonna 2023.

Yleinen kustannusten nousu on talousarviossa otettu huomioon palkkakustannusten (+ 3 %), vakuutusten (+2 %) ja lämmityksen (+5 %) osalta. Sähkön hinta on arvioitu kolminkertaiseksi nykytasosta ja jätevesilaskun hinta on tuplattu vuodelle 2023. Toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalveluiden hinnankorotus vuodelle 2023 on TA2022 verrattuna 18 %. Palveluiden hintaa nostavat vuonna 2023 lähinnä Hetapalveluiden tuntuvat hinnankorotukset palkanlaskennan ja kirjanpidon osalta.

Lestijärven kunnan toimintakate vahvistuu vuonna 2023 verrattuna TA 2022:een. Toimintakatteen parantuminen vuonna 2025 ja 2026 johtuu talouden tervehdyttämistoimenpiteistä. Vuosikate kääntyy nousuun vuonna 2023 ja jatkaa nousuaan koko suunnittelukauden ajan.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate	-5 954 590	-6 373 673	-2 913 000	-2 955 160	-2 847 135	-2 637 885	-2 917 578
Vuosikate	-61 784	-1 003 638	-218 415	84 850	1 888 595	2 146 720	1 990 529

Kuva 5 Toimintakatteen ja vuosikatteen kehitys

Kunnan lainakanta jatkaa kasvuaan vuoden 2024 loppuun saakka, mutta kääntyy sitten laskuun. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä kunnan lainakanta oli 11 860 316,16 euroa eli 16 495,57 €/asukas. Suunnittelukauden lopussa 31.12.2027 lainaa arvellaan olevan 7 428 854 € eli 10 628 €/asukas.

Kunnan strategia ja visio

Lestijärven kuntastrategia vuosille 2022–2025 hyväksyttiin valtuustossa 22.6.2022 § 32. Kuntastrategia perustuu arvioon kunnan nykytilanteesta sekä näkemykseen kunnan tulevaisuudesta ja toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista.

Lestijärven kunnan missio on, että Lestijärvi on tyytyväisten, hyvinvoivien ihmisten kunta. Kunnan visio vuoteen 2035 on, että Lestijärvi on vakavarainen, arjen luksusta tarjoava luonnonläheinen, pieni ja idyllinen kunta laadukkaine kuntalaisten palveluineen.

Strategiassa on määritelty neljä strategista tavoitetta vuosille 2022–2025, joissa kunnan tulee onnistua, jotta visio ja missio saavutetaan. Näitä tavoitteita ovat

- Kuntalaisten perustarpeisiin ja hyvinvointiin panostetaan
- Talous on saatu tasapainoon ja kuntatalous kestävälle tasolle
- Asukasluvun väheneminen on pysähtynyt
- Kunnan tunnettuus ja yhteisöllisyys on lisääntynyt

Strategisiin tavoitteisiin pääsemiseksi on määritelty kriittisiä menestystekijöitä, joissa kunnan tulee onnistua. Kuntalaisten perustarpeiden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen edellyttää, että kuntalaisille on tarjolla laadukkaat palvelut omassa kunnassa. Hyväkuntoisia asuntoja on riittävästi ja osa asunnoista on esteettömiä. Kuntalaisilla on hyvät mahdollisuudet hyvinvoinnin edistämiseen. Hyvinvointipalvelut ovat mielenkiintoa ja innostusta herättäviä.

Talouden tasapainon ja kestäväen kuntatalouden edellytys on, että kunnan velkaantuminen on hallittua ja kunnan talous on toteutunut taloussuunnitelman mukaisesti tai sitä paremmin ja vähintään osasta talouden sopeuttamissuunnitelman säästötoimenpiteistä on voitu luopua vuoteen 2025 mennessä. Kunnan taloudellista toimintaa on kehitetty nykypäivän vaatimuksia vastaavaksi.

Kunnan tärkein voimavara on henkilöstö. Henkilöstöllä on hyvät työn teon edellytykset, työilmapiiri on avoin, luottavainen ja kannustava ja työhyvinvointi koetaan hyväksi. Kunnalla on toimiva organisaatiomalli ja tarvittavat ohjeistukset.

Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen edellyttää, että kunta tekee aktiivisesti työtä asukasluvun vähenemisen pysäyttämisen eteen. Kunnan perusasiat on saatu kuntoon. Kuntamarkkinointi perustuu kunnan markkinointisuunnitelmaan. Lestijärven veto- ja pitovoimatekijät on uudistettu. Kuntalaiskyselyitä toteutetaan suunnitelmallisesti ja kyselyistä saatavaa tietoa käytetään kunnan toiminnan kehittämiseen.

Turvallisen elinympäristön eteen on nähty vaivaa ja Lestijärvi koetaan edelleen turvallisena paikkana elää, asua ja yrittää. Kaavoitukseen on löydetty toimivia ratkaisuja niin omakotitalo- kuin vapaa-ajan asumiseen, sekä yritystoimintaa tukemaan. Hyvät tietoliikenneyhteydet tukevat kuntalaisten, mökkiläisten ja yrittäjien tarpeita.

Kunnan tunnettuuden ja yhteisöllisyyden lisäämiseen pyritään kunnan brändäyksellä sekä laadukkaalla viestinnällä. Lestijärven kunnan brändi perustuu sekä aiempien että uusien

tunnettuustekijöiden brändäämiseen. Lestijärvellä on käytössä markkinointisuunnitelma ja viestintäsuunnitelma. Kuntaa tehdään tunnetuksi laadukkaana viestinnän kautta. Kunnan kohteet ovat hyvin esillä kuntalaisille ja matkailijoille ja matkailualan elinkeinoja edistetään.

Kuntastrategia ohjaa kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimista. Hallintokunnat ja kunnanhallitus laativat toimenpideohjelman vuosittain talousarvion ja -suunnitelman pohjaksi. Kuntastrategian toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Yli toimialojen ylittävät kuntastrategian tavoitteet

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kuntalaisten perustarpeiden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen: 1. Palvelut	Palvelut parantuvat tai pysyvät vähintään samalla tasolla	Palveluiden pysyvyys, aukioloajat	Palvelujen määrä pysyy vuoden 2022 tasolla tai kasvaa
	Kunta ajaa etuaan hyvinvointialueuutuksessa siten, että Kotipirtin, terveyskeskuksen ja palo- ja pelastustoimen palvelut säilyvät kunnassa	Kotipirtin asukasmäärä, Terveyskeskuksen palvelutaso, Palo- ja pelastustoimen toiminta ja kalusto pysynyt kunnassa	Kotipirtin käyttöaste 100 % Terveyskeskuksessa lääkäri 2 pv/vk
2. Hyvinvoinnin ylläpitämiseen innostaminen	Kunnassa tuetaan terveellisiä elämäntapoja ja kunnassa on ehkäisevän päihdetyön suunnitelma		
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: 1. Lestijärvi ei ole kriisikunta	Talouden toteuma on talousarvion mukainen tai sitä parempi	Toimintatuotot/toimintakulut Vuosikate, €/asukas Vuosikate, % poistoista Talousarvion toteuma-% Kertynyt yli- /alijäämä	> 33 % > 0 > 0 ≤ 100 > 0
	Kriisikuntakriteerit eivät täyty	Konsernitaseen alijäämä Konsernin vuosikate Kunnan tuloveroprosentti Konsernin lainamäärä/asukas Konsernin suhteellinen velkaantuminen	< 500 €/asukas positiivinen = kuntien painotettu keskimääräinen tulovero-% < 50 % suurempi kuin kuntakonsernien keskimääräinen lainamäärä alle 50 %
2. Velkaantuminen on hallittua	Velkaa nostettu enintään ennakoitu määrä	Lainan nostot vs. talousarvion rahoitusosa Lainakanta, €/asukas Lainanhoitokate Omavaraisuusaste, %	≤ 100 % Lainakanta < 15 000 €/asukas Lainanhoitokate > 1 > 50 %
	Lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen suhde on kestävä	Lyhytaikaiset lainat vs. pitkäaikaiset keskimääräinen korkotas	< 30 %
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen:	Lestijärvellä on veto- ja pitovoimapaketti, jossa on uudelleen arvioitu ne toimet ja taloudelliset	Valmiusaste	Valmis 31.12.2025

1. Vetovoimaisuuden lisääminen	satsaukset, joilla kunta ylläpitää veto- ja pitovoimaa.		
	Kahvitilaisuudet vuoden aikana kuntaan muuttaneille, kunnan toiminnan esittely ja kuntaan tervetulleeksi toivottaminen	osallistujamäärä	> 50 % kuntaan muuttaneista
	Kuntaan töihin valittaville tietoa kunnan tonteista ja asuntotarjonnasta	kontaktien määrä kunnassa asuvat työntekijät, % kaikista työntekijöistä	100 % töihin tulevista yli 50 %
2. Turvallisuus	Lestillä on turvallista elää	Läpikulkeva arvo, kuntalaiskysely	1/vuosi
	Säilytetään pienen kunnan positiivinen yhteisöllisyys	Läpikulkeva arvo, kuntalaiskysely	1/vuosi
	Huolehditaan psykologisesta turvallisuudesta		

Kunnan organisaatio

Valtuusto

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto, jossa on 15 valtuutettua. Vuoden 2023 budjetissa valtuuston on ajateltu kokoontuvan 8 kertaa.

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakuntaan kuuluu 5 jäsentä. Kunnan keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien yleisjärjestelyistä kunnassa. Kuntavaaleissa se huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloksen laskennasta.

Talousarvio ja -suunnittelukausille osuu vaalit kaikille vuosille, lukuun ottamatta vuotta 2026. Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit, vuonna 2024 presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit, vuonna 2025 kuntavaalit ja aluevaalit ja edelleen vuonna 2027 eduskuntavaalit.

Vuoden 2023 talousarviossa keskusvaalilautakunnan on ajateltu kokoontuvan 8 kertaa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan kuuluu 4 jäsentä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ja valvoa kunnan toimintaa ja sen lainmukaisuutta. Vuoden 2023 talousarviossa tarkastuslautakunnan kokouksien määräksi on arvioitu 9.

Tilintarkastuspalvelut Lestijärven kunta ostaa BDO:lta. Tilintarkastussopimus BDO Audiatorin kanssa on katkolla vuoden 2023 jälkeen ja tilintarkastuksen kustannusten kasvuksi vuodelle 2024 on varattu + 25 %.

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä.

Vuoden 2023 talousarviossa kunnanhallituksen kokouksien määräksi on arvioitu 12. Kunnanhallitus kokoontuu kerran kuukaudessa.

Lautakunnat

Lestijärven kunnassa toimii sivistyslautakunta, tekninen lautakunta ja maaseutulautakunta, joissa kaikissa on 7 jäsentä.

Talousarviossa näiden lautakuntien kustannukset kirjataan ko. toimialan kustannuksiin.

Vaikuttamistoimielimet

Kunnassa on vaikuttamistoimieliminä nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto, jotka eivät ole kunnan viranomaisia. Vaikuttamistoimielimet voivat osallistua päätöksentekoon aloitteilla ja lausunnoilla ja niiden edustajille voidaan antaa puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen ja lautakuntien kokouksissa.

Nuorisovaltuustossa on seitsemän (7) jäsentä, vanhus- ja vammaisneuvostossa viisi (5) jäsentä.

Kunnan organisaation toimintatuotot ja -kulut on sisällytetty käyttötalouden talousarviossa yleishallintoon sivistyslautakuntaa, teknistä lautakuntaa ja maaseutulautakuntaa lukuun ottamatta.

Henkilöstö

Lestijärven kunnan palveluksessa työskenteli 2021 vuoden viimeisenä päivänä 72 henkilöä, joista seutukunnan palveluksessa oli 21 ja maaseututoimen 5 henkilöä. Kunnan oman henkilöstön määrä oli 46. Henkilöstömäärä oli kasvanut 8 henkilöllä vuodesta 2020.

2022 vuoden aikana kuntaan on palkattu uusia työntekijöitä keskuskeittiölle, koulutoimeen ja varhaiskasvatukseen sekä matkailun ja viestinnän kehittämiseen.

Vuodelle 2023 ei ole tulossa suuria muutoksia henkilöstömääriin.

Talousarviossa ja suunnitelmassa henkilöstömenojen laskennassa on käytetty todellisia 12 kuukauden palkkoja, joihin on laskettu vuositasolla 3 % korotukset. Lomarahat on laskettu täysimääräisinä mukaan vuosipalkkaan.

Sivukulut on laskettu siten, että sotu -maksu on 1,33 %, KVTEL-maksu 17,2 %, työttömyysvakuutusmaksu 0,5 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,9 % ja muut 0,1 %. Opettajien eläkemaksu on 16,82 prosenttia.

Vuodelle 2025 on taloussuunnitelmassa palkkamenoissa huomioitu talouden tervehdyttämissuunnitelmaan kirjattu henkilöstöä koskeva kuukauden lomautus ja vuodelle 2026 koko henkilöstöä koskeva kahden kuukauden lomautus.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Henkilöstökulut:							
Luottamushenkilöiden palkat	24120	24420	25800	27336	27373	24911	27450
Vakitusten virkojen palkat	1207903	1116895	1178656	1217236	1158062	1017884	1198016
Työsuhteisten palkat	1290189	1534041	1619207	1256725	1159657	1183702	1288214
Erilliskorvaukset	11548		2000	2000	2000	2000	2000
Tunti- ja urakkapalkat	25769	58606	82800	74917	70927	66742	79508
Lomapalkkojen jaksotus	37768	2325	15480				
Henkilöstökorvaukset	-19185	-2325	2843	2150	2150	2150	2150
Palkat ja palkkiot yht.	2577303	2733957	2938402	2591980	2431785	2309005	2608954
Sivukulut:							
Eläkekulut	523227	589910	635586	520106	508062	518039	519131
Muut henkilösivukulut	5379	4344	6043	4561	4535	4565	4569
Henkilöstökulut yhteensä	3105909	3328211	3580031	3116646	2944382	2831609	3132654

Kuva 6 Henkilöstömenojen kustannukset suunnittelukaudella (sis. seutukunnan ja maaseututoimen)

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Asukasluku	719	699	699	699	699	699	699
€/asukas	4320	4761	5122	4459	4212	4051	4482

Kuva 7 Henkilöstömenot asukasta kohden suunnittelukaudella

Palkkamenojen kehitys ilman seutukunnan ja maaseututoimen työntekijöitä. Vuosien 2025 ja 2026 palkkamenojen lasku johtuu talouden tervehdyttämissuunnitelman mukaisista lomautuksista.

	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Palkat ja palkkiot	1552160	1607457	1649837	1547119	1357305	1652332
Sivukulut	372373	369037	328345	328345	328345	328345
Henkilöstökulut yhteensä	1924533	1976494	1978182	1875464	1685349	1980489
Henkilöstökulut, €/asukas	2753	2828	2830	2683	2411	2833

Kuva 8 Henkilöstömenojen kehitys ilman seutukuntaa ja maaseututointa

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Kuntalaissa (410/2015) on säännökset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnassa ja kuntakonsernissa. Hyvän hallintotavan mukaista päätöksentekoa ohjaavat lainsäädäntö ja hallintosäätö. Hyvin toimiva hallinto- ja johtamistapa edellyttää, että siihen on sisällytetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt. Nämä yhdessä tuottavat kohtuullisen varmuuden tuloksellisesta ja tavoitteiden sekä lain- ja hyvän hallintotavan mukaisesta toiminnasta.

Sisäinen valvonta on johtamisen apuväline. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kunnanhallituksessa on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jaosto, jossa on kolme (3) jäsentä. Jäsenet valittiin 31.3.2022 ja heidän toimikautensa päättyy 31.5.2025.

Keskeisenä tavoitteena vuodelle 2023 on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen ja ohjeen päivittäminen.

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviorakenteessa noudatetaan kuntaliiton talousarviosuositusta. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, tuloslaskelmaosan, investointien ja rahoituksen näkökulmista. Lestijärven kunnan talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu valtuuston päätöksen (29.12.2021 § 92) mukaisesti viisivuotiskaudeksi 2023–2027.

Käyttötaloulososassa asetetaan palveluille tavoitteet ja budjetoidaan niiden toteuttamisessa tarvittavat määrärahat. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden hankinta, sekä rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttötalouden menoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Talousarvio on valtuustoon nähden sitova hallintokuntatasolla nettomääräisenä sekä käyttötaloulososan että investointien osalta.

Käyttötaloulososan talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2027

Käyttötaloulososa pitää sisällään yleishallinnon, sosiaali- ja terveystoimen ja sivistystoimen sekä yhdyskuntapalvelut ja lisäksi muut palvelut ja liiketoiminnan. Sosiaali- ja terveystoimen osalta käyttötaloulososassa on mukana kunnan osuus työmarkkinatuesta sekä ympäristöterveydenhuollon palvelut eläinlääkintä mukaan lukien. Käyttötaloulososa on budjettirahoitteinen. Käyttötaloulososan raami menojen osalta oli ilman seutukuntaa ja maaseututoimea 3 675 868,92 euroa. Raami ylittyy 2023 vuonna 158 051,08 eurolla eli 4,3 %. Käyttötaloulososa on näin ollen 2 913 001 euroa alijäämäinen. Myös suunnittelukaudet jäävät käyttötalouden osalta alijäämäisiksi. Vuodelle 2024 alijäämää on tulossa 2 955 161 euroa, 2025 vuodelle 2 847 135 euroa, 2026 vuodelle 2 637 885 euroa ja vuodelle 2027 alijäämää tulisi 2 917 578 euroa.

10 Yleishallinto

Palvelusuunnitelman kuvaus

Yleishallinnon tehtävänä on tuottaa päätöksentekopalveluita sekä koordinoida koko kunnan toimintaa. Yleishallinnossa työskentelee vuonna 2023 kolme työntekijää: kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja kirjanpitäjä.

Kunnanjohtaja hoitaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa, elinkeinoelämän kehittämistä sekä muuta toimintaa, toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja kuntaorganisaation johtajana, edustaa kuntaa sekä käyttää kunnan puhevaltaa kuntalain mukaisesti.

Hallintojohtaja johtaa yleishallinnon toimialaa ja toimii mm. kunnassa henkilöstöpäällikkönä ja vastaa yleishallinnon osalta digitaalisten ratkaisujen eteenpäin viemisestä ja käyttöön ottamisesta.

Kirjanpitäjä hoitaa kunnan keskusta ja toimii kirjanpidon yhdyshenkilönä sekä vastaa osto- ja myyntireskontran hoitamisesta.

Yleishallinnon kuntastrategian mukaiset tavoitteet:

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: Lestijärvi ei ole kriisikunta	Talouden toteuma on talousarvion mukainen tai sitä parempi	Toimintamenot vs. talousarvion aikaan sidottu toteuma Tilinpäätöksen vuosikate Tilinpäätöksen tilikauden tulos	≤ talousarvio parempi kuin ta parempi kuin ta
	Vähintään osasta talouden sopeuttamissuunnitelman säästötoimenpiteistä on voitu luopua	Tarvittavien sopeutustoimien määrä	50 %
	Talouuskatsaukset säännöllisesti kunnanhallitukselle tiedoksi.	Talouuskatsauksien määrä	4
	Kunnan taloudellinen toiminta on laadukasta	Viivästyskorkojen osuus rahoitusmenoista, myyntisaamisten määrä	alle 1 % pienempi kuin edellisvuonna
	Kunnan taksat vastaavat alueen yleistä hintatasoa	Nousuprosentti Suhde alueen hintatasoon	väh. indeksikorotus yli 90 % alueen hintatasosta
	Kunta seuraa yhtiöomistustensa toiminnan kehittymistä ja asemaa osana kuntakonsernia ja tekee aktiivisesti omistajapoliittisia ratkaisuja. Omistajapoliittiset ratkaisut (esim. investoinnit) tehdään ennakoiden ja kunnan etu turvaten.	omistajaohjauskokous/yhtiö/v Konserniohjausjaoston kokous/v	väh. 4 väh. 2
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: Hyvinvoiva henkilöstö	Kunnan koko henkilöstöllä on tehtävänkuvat	valmiusaste	100 %
	Kuntaorganisaation hierarkia on selkeä työmäärä jakautuu tasaisesti	Organisaatiokaavio ajan tasalla Työajanseuranta	Valmiusaste Ylityötunteja/kk

	Kunnassa on henkilöstöohje käytäntöjen yhtenäistämiseksi	Valmiusaste	Valmiusaste
	Kunnassa on kehityskeskusteluohje ja kehityskeskustelukulttuuri on juurrutettu osaksi vuosittaista toimintaa	Valmiusaste Kädyt kehityskeskustelut/vuosi	100 % 1/työntekijä
	Kunnassa on rekrytointiohje laadukkaan rekrytointitoiminnan ja perehdyttämisen tueksi Työhöntulokysely 2 kk työhön tulon jälkeen yli 6 kk:n työsuhteissa	Valmiusaste, Työhöntulokyselyjen määrä/työhön tulleet	100 % 100 %
	Toimiva työterveyshuolto	käyttöaste, kustannus/työntekijä	
	Työtyytyväisyyttä seurataan	Työhyvinvointikysely vuosittain	1/vuosi
	Kunnassa on "Code of conduct", lanseerattu esimies- ja alaistaidot	Valmiusaste	Valmiusaste
	Motivoivan palkkausjärjestelmän kehittäminen	valmiusaste	Valmis 2025 vuoden alussa
	Henkilöstöetujärjestelmän laatiminen	valmiusaste	Otettavissa käyttöön 1.1.2025
	Kunnassa on aloitettu työhyvinvointitoiminta	toimintapäivien toteuma	2 pv/vuosi
	Tuetaan etä- ja hybridityötä	etätyöpäivien määrä	
	Työntekovälineet ja -järjestelmät ovat nykyaikaiset	laitehankinnat, €/työntekijä Järjestelmän/käytettävän ohjelmiston ikä, v	1000 €/vuosi < 5 vuotta
	Henkilökunnalle on koulutusta digitalisaation hyödyntämisestä	koulutuspäivien määrä/vuosi/työntekijä	1
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen: Digitalisaation hyödyntäminen	Turvasähköpostin käyttöönotto	Valmiusaste	Käytössä 31.12.2023
	Sähköisten asiointikanavien kehittäminen	Asiointikanavien määrä,	> 1
Kunnan tunnettuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen:	Kuntaan on laadittu markkinointisuunnitelma	Valmiusaste	Valmis 31.12.2025
	Kunnan kohteet ovat hyvin esillä kuntalaisille ja matkailijoille.	Kohteiden määrä nettisivuilla	pysynyt nykyisellä tasolla

Onnistutaan kunnan brändäyksessä	Lestijärvi-esite valmistetaan 2025–2026	Valmiusaste	Valmis 1.1.2027
Kunnan tunnettuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen: Viestintä on laadukasta	Kunnan viestinnän hyvä taso säilytetään ja kunnan tiedottaminen on ammattitaitoista. Kotisivujen ylläpitämiseen ja viestintään on käytettävissä henkilöstöresurssi.	Viestinnässä selkeät vastualueet Viestintäkanavien määrä Henkilöstöresurssi	Vastuut määritelty Kanavien määrä pysyy samana väh. 0,5 htv
	Kunnassa on päivitetty viestintäsuunnitelma	Valmiusaste	Valmis 31.12.2025

Kuva 9 Yleishallinnon tavoitteet vuosille 2023–2025

Kuntastrategian lisäksi vaatimuksia ja tavoitteita kunnan toiminnalle asettaa uusi tiedonhallintalaki. Nämä vaatimukset aiheuttavat kunnalle myös taloudellisia kustannuksia lähivuosina, joten ne on hyvä ottaa mukaan talousarvion laadintaan tuleville vuosille.

Tiedonhallintalain osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Tehtävä	Oltava kunnossa
Tiedonhallintayksikön on seurattava toimintaympäristönsä tietoturvallisuuden tilaa ja varmistettava tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuus koko niiden elinkaaren ajan.	Käyttäjaoikeudet ovat ajantasaiset. Olennaisten tietojärjestelmien vikasietoisuus ja toiminnallinen käytettävyys varmistetaan säännöllisesti.	Käyttöoikeusrekisteri ja sen päivittäminen. Tietojärjestelmien toiminnallisuuden tarkistaminen.	2023

Kuva 10 Tiedonhallintalain tavoitteet yleishallinnolle vuodelle 2023

Tiedonhallinnan tavoitteisiin pääsemiseksi talousarvion investointiosaan on varattu vuosille 2023–2026 määräraha uuden asianhallintaohjelmiston hankintaan ja vuodelle 2025 sähköiseen arkistointiin siirtymiseen.

Yleishallinnon tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS 2027
Toimintatuotot	14 054	11 300	12 600	12 600	12 600	9 600	12 600
Toimintamenot	424 961	453 639	502 309	489 953	466 077	448 613	489 789
Toimintakate (netto)	-410 907	-442 339	-489 709	-477 353	-453 477	-439 013	-477 189

1100 Vaalit

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit, vuonna 2024 presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit ja vuonna 2025 alue- ja kuntavaalit. Vaalien osuus yleishallinnon budjetista on esitetty alla.

Vaalien tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 500	0,00	3 000	3 000	3 000	0,00	3 000
Toimintamenot	3 952	3 453	2 201	3 201	3 201	0,00	3 013
Toimintakate (netto)	-2 452	-3 453	799	-201	-201	0,00	-13

20 Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueen hoidettavaksi. Kuntaan jää työllisyyspalveluiden hoito ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Sosiaali- ja terveystoimen tuloarviot ja määrärahat

2110 Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimen alle on vuodelle 2023 ja suunnitteluvuosille budjetoitu vain kunnan osuus työmarkkinatukeen.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	34106	13000	37120	37120	37120	37120	37120
Toimintakate (netto)	-34106	-13000	-37120	-37120	-37120	-37120	-37120

2024 Terveystoimi

Terveystoimi sisältää vuodesta 2023 eteenpäin ainoastaan terveystoimen (2461) ja eläinlääkintähuollon (2462).

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	22959	22960	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	97877	1264572	48456	48456	48456	48456	48456
Toimintakate (netto)	-74918	-1241612	-48456	-48456	-48456	-48456	-48456

30 Sivistystoimi

3031 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta johtaa kunnan sivistystoimea, johon kuuluvat sivistyslautakunta, varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, koulukiinteistö sekä keskuskeittiö, toisen asteen opetuksen yhteistyö (laajennettu opetusvelvollisuus) sekä vapaa sivistystyö, kirjasto- ja kulttuuritoimi, nuoriso- ja liikuntatoimi. Lautakunta vastaa myös arkiston kokoamisesta.

Sivistyslautakunnan esittelijänä toimii perusopetuksen rehtori. Sivistys- ja hyvinvointijohtajan tehtäviin sisältyy esi- ja perusopetuksen rehtorin sekä varhaiskasvatusjohtajan tehtävät.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Sivistyslautakunta kokoontuu noin 5 krt vuoden aikana. Toimintoja pyritään tehostamaan kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Lautakunta kehittää sivistystoimintaa Lestijärven kunnan strategian ja lainsäädännön mukaan. Sivistyslautakunnan tuotannollisena tavoitteena on järjestää sivistyslautakunnan alaista toimintaa kuntalaisille lain edellyttämän tarpeen mukaan siten, että tuotantokustannukset pysyvät kohtuullisella tasolla.

Sivistyslautakunnan kuntastrategian mukaiset tavoitteet:

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: Lestijärvi ei ole kriisikunta	Talouden toteuma on taloussuunnitelman mukainen tai sitä parempi	Vastuualue johtajat osallistuvat aktiivisemmin taloussuunnitteluun ja seurantaan.	1-3kk välein talouskatsaus Toteumaprosentti 98 %
	Taloussuunnitelma säännöllisesti lautakuntaan.	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja esittelee sivistyspalvelujen taloussuunnitelman lautakunnassa neljännesvuosittain.	
	Kunnan taksat vastaavat alueen yleistä hintatasoa	Nousuprosentti ja suhde alueen hintatasoon	Hintojen vertailu tehdään alkuvuodesta ja esityshintojen tarkistuksesta vuosittain lautakuntaan.
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: Hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelukulttuuri on juurrutettu osaksi vuosittaista toimintaa	Käydyt kehityskeskustelu/vuosi Vastuualue johtajat käyvät kehityskeskustelut omilla toimialoillaan huhtikuun loppuun mennessä ja osallistuvat itse sivistys- ja hyvinvointijohtajan järjestämään	85-90% työntekijöistä osallistunut kehityskeskusteluun aikataulun mukaisesti.

		kehityskeskusteluun viimeistään toukokuun loppuun mennessä.	
	Työntekovälineet ja – järjestelmät ovat nykyaikaiset	Laitehankinnat €/työntekijä Järjestelmän/käytettävän ohjelmiston ikä, v	Yli kolme vuotta vanhat laitteet pyritään laittamaan kierrätykseen tai löytämään laitteille uusiokäyttöä.
Turvallisuus: Digitalisaation hyödyntäminen	Henkilökunnalle on koulutusta digitalisaation hyödyntämisestä ja tietoturvan edistämisestä	koulutuspäivien määrä/vuosi/työntekijä	

Sivistyslautakunnan tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	5 533,81	18 400	26 705	27 268	25 956	24 584	28 504
Toimintakate (netto)	-5 533,81	-18 400	-26 705	-27 268	-25 956	-24 584	-28 504

Lautakunnan menot ovat 26 705 €. Raami 23 ylittyä 517,16 €. Ylitys johtuneen sivistysjohtajan palkkausprosentin muutoksesta 15 % ->30 %. Sivistyslautakunta supistaa toimintojaan muun toimialan mukaisesti.

3032 Peruskoulut

Kunnassa toimii yksi esi- ja perusopetusta antava Lestin koulu. Opetusryhmiä on lukuvuonna 2022-2023 yhteensä 7. Esiopetus, 1.-2., 3.-4., 5.-6., 7., 8. ja 9.luokka. Koululla toimii ala- ja yläkoulun lisäksi päiväkoti ja keskuskeittiö.

Koulutoimi vastaa ja järjestää esiopetuksesta. Esiopetuksen opettajana toimii luokanopettaja. Esiopetuksessa on lv. 2022-2023 yhteensä 10 oppilasta ja seuraavana lukuvuonna 10 oppilasta. Esiopetusta järjestetään 20 h/vko. Yhteensä 700 h lukuvuodessa.

Päätoimisia opettajia on yhteensä 7. Kinnulan teknisentyön lehtori opettaa Lestijärvellä yhtenä päivänä viikossa pakolliset ja valinnaiset kurssit. Alakoululle on palkattu lukuvuodelle 2022-2023 yksi tuntiopettaja. Kotitalouden opettamista varten on palkattu tuntiopettaja. Joustavan perusopetuksen ryhmiä lukuvuodelle ole perustettu. Eritysopetusta annetaan lukuvuonna 22-23, 16vvt viransijaisen toimesta. Lukuvuonna 2022-2023 käsityö- ja kuvataideopetusta antaa osa-aikainen määräaikainen aineenopettaja, jonka vastuualueeseen kuuluu myös valinnaisaineiden opettamista.

Koulutoimistoa pyörittää koulusihteeri. Koulusihteerin työaika on 30 h/vk.

Koulupsykologin palvelut hankitaan vuonna 2023 hyvinvointialueelta. Sosiaalikuraattori on koululla keskimäärin kahtena päivänä viikossa. Kuraattori siirtyy 1.1.2023

hyvinvointialueen henkilöstöön.

Koululla on vakituisessa toimessa kaksi koulunkäynninohjaaja, yksi osa-aikainen koulunkäynninohjaaja sekä kolme henkilökohtaista koulunkäynninohjaajaa. Syksyllä 2023 määrää joudutaan supistamaan vähentämällä määräaikaisten koulunkäynnin ohjaajien määrää.

Koululla toimii päivittäin iltapäiväkerho, joka noudattaa vuosittain hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa. Koulu on joutunut karsimaan lukuvuonna 2022-2023 kerhojen määrä resurssipulan vuoksi. Hanke haun kautta pyritään järjestämään lisäresurssia lukuvuoden 2023-24 kerhotoiminnan järjestämiseksi.

Koulukeskuksen kiinteistönhoidosta vastaa kunnan kiinteistöhoitoyksikkö sekä koulun oma kiinteistövastaava.

Koulutoimen alaisesta keskuskeittiöstä on myyty aikaisempina vuosina ruokaa Soiten alaiselle Kotipirtille ja kotipalveluun. Toiminta päättyi 31.12.2022. Jatkossa keskuskeittiö tuottaa ruokaa vain päiväkodille ja koululle. Keskuskeittiöllä on ruokapalveluvastaava ja kaksi kokopäiväistä työntekijää. Ruokapalveluvastaava toimii toimialan esihenkilönä keittiöhenkilöstölle ja siistijöille. Koululla työskentelee 1 kokopäiväinen siistiä ja 1-2 osa-aikaista.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Tavoitteena on tarjota laadukasta opetusta kunnan oppivelvollisille

1. Lestin ylä- ja alakoulussa on hyvä oppimisilmapiiri ja oppilaiden hyvinvointia tuetaan.
2. Opetustyössä käytetään tietotekniikkaa.
3. Opetustointia kehitetään uuden opetussuunnitelman mukaisesti.
4. Opettajien ja muun henkilöstön täydennyskoulutusta ja työssä jaksamista tuetaan.
5. Lestin koulu on mukana valtakunnallisissa perusopetuksen laatuhankeissa.
6. Koululle saadaan palkattu lisää yksi kokoaikainen siivooja.

Tuotantotavoitteet

Kaikki kunnan kuusivuotiaat osallistuvat esiopetukseen 20 h/vko. Yhteensä 700 h lukuvuodessa.

Jokainen päättötodistuksen saanut saa jatko-opintopaikan.

Koulutoimessa pyritään sopeuttamaan toiminta oppilasmäärän mukaan.

Keskuskeittiön ruoan laadun pitäminen hyvänä. Tutkitaan asiakastytyväisyyskyselyllä.

Kehitetään ruokalistaa oppilaiden osallisuutta lisäämällä.

Peruskoulun kuntastrategian mukaiset tavoitteet:

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen: 1. Turvallisuus	Lestin koululla on toimiva koulukuraattori, koulupsykologi, opinto-ohjaaja ja erityisopettaja kokonaisuus	Nykyisen palvelutason nykytila arvio ja sen seuranta hyvinvointialueen aloittamisen jälkeen. Oppilaiden hyvinvointi kysely	Oppilaiden turvallisuuden tunteen pysyminen samana tai kehittyminen. Oppilaan pääsy tukipalveluihin samalla tasolla tai tason kehittyminen.
	Koulussa tehdään verkostotyöskentelyä kouluhaluttomuuteen puuttumiseksi ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.	Oppilaiden hyvinvointikysely. Hanke raportit	Oppilaiden hyvinvoinnin kehittyminen nykyisestä tasosta.
2. Digitalisaation hyödyntäminen	Koululla on otettu käyttöön sähköinen oppimisympäristö Älylaittekanta on päivitetty	Laitteiden määrä suhteessa oppilasmäärään. Laitteita jokaisen oppilaan käytössä.	Laitehankintoihin varataan riittävästi resurssia, joiden käyttöä lautakunta valvoo.

Liikuntaohjelmat peruskoululle asettamat tavoitteet:

Liikuntastrategian 2021–2026 osa, mihin tavoite pohjautuu	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo
Lasten liikunnallinen ilta- ja päivätoiminta	Tarjotaan koulun jälkeen liikunnallisia kerhoja	Kerhojen määrä Kerhoihin osallistuvien oppilaiden määrä	Koululla toimii ainakin 1 liikuntaan painottunut kerho
Koululiikunta	Kouluyhteisö sitoutuu liikkuva koulu -toimintaan	Opettajat sitoutuvat merkitsemään liikuntaa edistävien toimien määrää koulupäivänä. mm. taukojumppat ja liikunnalliset oppitunnit	Uusien välkkäri liikuttajien kouluttaminen

Peruskoulun tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	221 294,67	211718	23 890	23 890	23 890	23 890	23 890
Toimintamenot	1405924,75	1256287	1 335 135	1 395 419	1 347 450	1 252 794	1 386 157
Toimintakate (netto)	-1184630,08	-1 044 569	-1 311 244	-1 371 529	-1 323 560	-1 228 904	-1 362 267

Lestin koulun talousarviossa on mukana esi- ja perusopetuksen, keskuskeittiön sekä koulukiinteistön tulot ja menot yhteensä. Keskuskeittiön toiminnanmenot ovat 182.456 euroa. Kulut tulisi kattaa päivähoidosta ja koululta perittävistä ateriamaksuista. Keskuskeittiön toiminnankate on heikkenemässä elintarvikekustannusten nousun myötä. Hyvinvointialue vuokraa Kotipirtin keittiön tilat ja laitteet 1.1.2023 Lestijärven kunnalta ja vastaa ateriapalvelujen tuottamisesta.

Peruskoulujen tulosalueen meno on 1 335 135 euroa, vuoden 2023 raami ennen vähennyksiä on 1 393 756,56 euroa, jolloin talousarvio 2023 alittaa raamin 58 621,56 €.

3033 Toisen asteen opetuksen yhteistyö (laajennettu oppivelvollisuus) sekä vapaa sivistystyö

Lestijärvellä ei ole keskiasteen koulutusta, joten perusopetuksen jälkeen oppilaat hakevat opiskelemaan ympäristökuntien toisen asteen koulutuspaikkoihin. Vuonna 2021 laajentuneen oppivelvollisuuden takia kunta valvoo aktiivisemmin oppilaiden pääsyä ja pysymistä jatko-opinnoissa. Kunnan opinto-ohjaaja vastaa oppilaiden seuraamisesta.

Lestijärven kunta on osakkaana Suomenselän kansalaisopistossa. Kansalaisopiston opintosuunnitelmaa tehdään yhdessä Suomenselän kansalaisopiston kanssa.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Kaikki lukuvuotensa päättävät hakevat yhteishaussa ja saavat koulu tai koulutuspaikan. Keskiasteen koulujen kanssa tehdään yhteistyötä yhteishaussa ja opiskelijavalintojen aikana, jotta kaikki perusopetuksen päättävät saavat jatko-opintopaikan. Opinto-ohjaaja seuraa aktiivisesti toisen asteen opiskelijoiden opinnoissa pysymistä ja tarvittaessa järjestää tukea oppilaan keskeyttäessä opinnot.

Kansalaisopiston kurssitarjontaa kehitetään yhteistyössä kansalaisopiston ja kunnan asukkaiden kanssa uusia opetustiloja hyödyntäen.

Kokkolan konservatoriossa ja Viitasaaren alueen musiikkiopistossa on mahdollisuus opiskella musiikkia.

Tuotantotavoitteet

Kaikessa toiminnassa pyritään siihen, ettei kunnalle koitua taloudellinen rasitus enää kasvaisi.

Toisen asteen koulujen tuloarvion ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintamenot	18728	17150	19500	19500	19500	19500	19500
Toimintakate (netto)	-18728	-17150	-19500	-19500	-19500	-19500	-19500

Toisen asteen opetuksen yhteistyö (laajennettu opetusvelvollisuus) sekä vapaa sivistystyö -tulosalueen nettosumma alittaa vuoden 2023 raamin 4 697,04 €.

3034 Varhaiskasvatus

Lestijärvellä Varhaiskasvatuksen tulosalueeseen kuuluvat:

1. varhaiskasvatus Lestin päiväkodissa
2. lasten kotihoidontuki
3. kunnan lapsiraha.

Varhaiskasvatusta järjestetään 12 paikkaisessa ryhmäperhepäiväkodissa ja 21 paikkaisessa päiväkodissa. Ryhmäperhepäiväkoti on tarkoitettu 0–3-vuotiaille ja päiväkotiki 3–5-vuotiaille lapsille.

Ryhmäperhepäiväkodissa järjestetään vuorohoitoa tarpeen mukaan. Vuorohoitoa varaudutaan järjestämään 8 lapselle. Vuorohoidon järjestämiseksi käytetään tarvittaessa sijaisia, mikäli henkilöstöresurssi ei riitä vuorohoidon järjestelyihin.

Päiväkodissa työskentelee vakituisina päiväkodinjohtaja, varhaiskasvatuksen opettaja ja 1-2 lastenhoitajaa. Ryhmäperhepäiväkodissa työskentelee kaksi perhepäivähoitajaa ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelujen yhteishankintaa suunnitellaan Toholammin kunnan kanssa.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Lasten varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kasvua ja kehitystä yhteistyössä perheiden kanssa.

1. Toiminta on laadukasta ja kustannustehokasta.
2. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen tavoitteita ja toimintaa. Toiminnan järjestämisessä otetaan huomioon kunnan strategia ja kulttuurikasvatussuunnitelma.
3. Ottaa käyttöön sähköinen järjestelmä lasten hoitovuorojen järjestämiseksi sekä henkilöstöresurssin tehostamiseksi.
4. Toiminnan kehittäminen uusissa toimitiloissa yhteistyössä perheiden kanssa. Toiminnan kehittäminen hanke osallistumisen kautta.
5. Laadunvalvontajärjestämä VALSSIN käyttöönotto.
6. Henkilöstön jaksamista seurataan työhyvinvointikyselyn avulla sekä kehittymistä tuetaan täydennyskoulutuksen avulla.
7. Varhaiskasvatuksen tietopalvelu Vardassa on ajan tasaisesti tiedot henkilökunnasta, asiakkaista, sijoituspäätöksistä ja hoitosopimuksista.

Tuotantotavoitteet

Varhaiskasvatusta annetaan 39 lapselle. Varhaiskasvatusta tarjotaan myös vuorohoitona perheiden tarpeiden mukaan.

Lasten kodinhoidontukea hakeneita perheitä oli vuonna 2022 yhteensä yhdeksän. Kunnanhallitus on päättänyt luopua kunnan lapsirahasta. Edellisten vuosien ja kuntaan vuonna 2022 syntyneiden lasten lapsiraha vaikutus vuodelle 2023 on 68 000 €. Varhaiskasvatus tarpeeseen varaudutaan riittävällä henkilöstömitoituksella ja varhaiskasvatuspaikkojen järjestämisellä. Vuorohoidon kasvavaan tarpeeseen pyritään vastaamaan lisäämällä henkilöstöresurssia ja tehostamalla toimintoja viikolla.

Hoitopalveluja tarjotaan lapsille turvallisessa ja virikkeellisessä kasvuympäristössä ammattihenkilöstön toimesta. Toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen osallistetaan myös perheitä. Lasten yksilölliset vasut tehdään syksyllä ja arvioidaan tarpeen mukaan kerran vuodessa.

Kunnassa toimii hyvinvointityöryhmä, joka kokoontuu noin 4 kertaa vuodessa.

Henkilökunta osallistuu täydennyskoulutuksiin 2-5 pv/vuosi ja kehityskeskusteluihin. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta osallistua työnohjaukseen.

Varhaiskasvatuksen kuntastrategian mukaiset tavoitteet:

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: Lestijärvi ei ole kriisikunta	Varhaiskasvatuksen tulee olla kustannustehokasta.	Henkilöstömenojen seuranta Sijaiskulujen aktiivinen seuranta.	Pysyttäisiin taloussuunnitelman mukaisessa budjetissa. Toteumaprosentti palkkakustannuksissa 98 %.
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: Hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön osaamista ja jaksamista tuetaan täydennyskoulutuksen avulla.	Koulutuspäivien määrän seuraaminen pv/hlö/v	2-5pv/hlö/v
Digitalisaation hyödyntäminen	Uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti lapsille tarjotaan mahdollisuuksia kokeilla ja oppia digilaitteiden käyttöä oppimisvälineinä.	Laitteiden määrä suhteessa lasten lukumäärään. Opetustuokioiden ja käytön määrän seuraaminen.	Kaikki lapset osallistuvat vähintään puoleen opetustuokiosta.

Liikuntaohjelma asettamat tavoitteet varhaiskasvatukselle:

Liikuntastrategian 2021–2026 osa, mihin tavoite pohjautuu	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo
Lestijärven päiväkoti ja ryhmis liittyvät Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan	Syksyllä 2022 käynnistynyttä hanke yhteistyötä jatketaan vuonna 2023.	Ohjauksetojen määrä Ohjauksetoihin osallistuneiden työntekijöiden ja lasten lukumäärä. Liikunnan määrää pyritään lisäämään.	Toiminta on käynnistynyt ja vuosikello on käytössä.
Varhaiskasvatus, terveydenhuolto ja vanhemmat tekevät yhteistyötä lapsen parhaaksi.	Perheiden osallisuutta kehitetään entisestään.	Asiakastyytyväisyys kysely vuosittain. Laadunvalvontajärjestelmän Valssin käyttö.	Asiakastyytyväisyyden parantuminen edellisvuodesta.

Varhaiskasvatuksen tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	11 089,47	10 000	5 826	5 826	826	826	826
Toimintamenot	332 444,35	346 195	385 151	371 474	351 475	329 829	367 657
Toimintakate (netto)	-321 354,88	-336 195	-379 326	-365 649	-350 650	-329 004	-366 832

Varhaiskasvatuksen menot vuodelle 2023 on 385 151 €. Varhaiskasvatuksen määräraha meno alittaa vuoden 2023 raamin 21 797,08 €.

3036 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Kirjasto- ja kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota laadukkaat kirjastopalvelut, ajantasainen ja uusiutuva kokoelma ja välineistö kuntalaisten käyttöön. Kirjasto järjestää koululaisille opetusta kirjaston käyttöön ja tukee aikuisopiskelijoita. Eri ikäryhmät pyritään huomioimaan tapahtumien suunnittelussa (esim. kirjavinkkaukset, kirjailijavierailut). Kirjasto osallistuu Anders-kirjastojen yhteistyöhön.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi pyrkii tukemaan paikallista kulttuurielämää, vahvistamaan ja kehittämään perinteitä ja etsimään uusia virikkeitä ympäristöstä. Juhlia ja tilaisuuksia järjestetään yhdessä kotiseutuyhdistyksen, seurakunnan, koulun ja kansalaisopiston kanssa. Lisäksi pyritään järjestämään matkoja lähimpiin kulttuurikohteisiin.

Kunnassa on pääkirjasto. Kirjastossa työskentelee kirjastovirkailija (100 %), joka hoitaa myös kunnan keskusarkistoa (6 h/viikko), jolloin kirjasto on suljettu. Siivouksen hoitaa teknisen toimen siivooja. Kirjastotoimenjohtajan työ hoidetaan sivutoimisesti (10 tuntia/kk).

Kirjallisuuden hankinnat hoitaa Toholammin kirjaston kirjastotoimenjohtaja. Tästä laskutetaan vuosittain erillisen laskun mukaan.

Kirjaston rakennus siirtyy teknisen toimen alaisuuteen vuoden 2023 alusta. Teknisen toimen investointipuolella on määräraha kirjaston ulkolaudoituksen uusimista varten ja sisätilojen osittaiseen kunnostamiseen. Kirjastorakennus vaatii rakenteellisia muutoksia ja peruskorjausta. Muutosten suunnittelu on käynnistettävä 2023.

Kirjasto on saanut aluehallintovirastolta 15 000 € avustuksen Kirjasto kylän sydän - hankkeelle. Omatoimikirjasto toiminta käynnistyy kesän 2023 mennessä.

Kirjasto- ja kulttuuritoimelle kuntastrategiassa asetetut tavoitteet:

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kuntalaisten perustarpeiden ylläpitäminen: Hyvinvoinnin ylläpitoon innostaminen	Omatoimikirjasto otettu käyttöön	Valmiusaste 100 %	Kävijämäärä kasvu Tavoitettavuuden lisääntyminen.
	Kulttuurikasvatussuunnitelmaa 2022–2026 toteutetaan suunnitelmallisesti. Syksyllä 2022 käynnistyneen yhteistyön jatkaminen.	Toteutuman vertaaminen vuosikelloon ja strategiaan.	Pysytään vuosikellon mukaisessa suunnitelmassa.
	Tapahtumia järjestetään kaiken ikäisille	Tapahtumien määrä ikäryhmittäin Osallistujat/tapahtuma	Tapahtumiin osallistujia määrän vakiinnuttaminen. Vaikuttavuus arviointi.
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen: Turvallisuus	Sosiaalisuutta tuovia perinteisiä tapahtumia järjestetään vuosittain (joulunavaus, Lestiviikko)	Tapahtumien määrä/vuosi Osallistujien määrä/tapahtuma	Nykyisistä tapahtumista luopumista pyritään välttämään. Jatkuvuus luo turvallisuutta.
Kunnan tunnettuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen: Onnistutaan kunnan brändäyksessä	Lestijärvellä on omaa kulttuuritarjontaa Kulttuurimaakuntahankkeen kautta on toteutettu toimenpiteitä.	Kulttuuritarjonnan määrä Hankkeen kautta toteutettujen toimenpiteiden määrä.	Tapahtumat tavoittavat kuntalaisia.

Kirjasto- ja kulttuuritoimen tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2024	TS2025	TS2026
Toimintatuotot	1 267	900	450	450	450	450	450
Toimintamenot	73 021	72 837	80 654	79 593	76 771	73 819	82 250
Toimintakate (netto)	-71 754	-7 1937	-80 204	-79 143	-76 321	-73 369	-81 800

Tulosalueen nettomenot ovat 80 654 €. Summa ylittää vuoden 2023 raamin (73.854 euroa) yhteensä 6 800 €. Ylitys johtunee uusittavien kaluston tai laitteiston hankinnoista. Ylitystä pyritään pienentämään materiaalihankintoja pienentämällä ja karsimalla jaettavia avustuksia.

3037 Nuoris- ja liikuntatoimi

Nuorisotoimi pyrkii tarjoamaan laadukasta kerho-, ohjaus- ja koulutustoimintaa lapsille ja nuorille sekä tarjoaa monipuolisia tapahtumia osallistujien toiveet huomioiden. Nuorisotoimi pyrkii kehittämään nuorten yrittäjyyskasvua yhdessä Toholammin 4H-yhdistyksen kanssa.

Nuorisotyössä tehdään yhteistyötä Toholammin 4H-yhdistyksen kanssa, ja seutukunnan nuorisotoimien kanssa jatketaan edelleen eri toimintojen järjestämistä. Tarjotaan tukea oman yritystoiminnan kokeiluun ja kesätyöpaikkojen kautta työelämään tutustumiseen.

Etsivä nuorisotyö järjestetään yhdessä Toholammin kunnan kanssa.

Liikuntatoimessa tehdään yhteistyötä paikallisten ja naapurikuntien yrittäjien ja yhdistysten kanssa sekä Suomenselän kansalaisopiston, Keski-Pohjanmaan liikunnan (Kepli), seutukunnan liikuntatoimien ja Soiten kanssa. Liikuntatoimen tärkeimpiä tehtäviä on nykyisen palvelutason ylläpito ja kehittäminen. Kehittämiseen haetaan aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta. Liikuntatoimi pyrkii tekemään myös nykyiset liikuntapaikat entistä tunnetuimmiksi käyttöasteen lisäämiseksi.

Vapaa-aikaohjaaja työaika on 38,25 tuntia/viikko, josta n. 30 % kirjastotyötä.

Nuoris- ja liikuntatoimelle kuntastrategiassa määritellyt tavoitteet

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kuntalaisten perustarpeiden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen:	Urheilukenttä on rakennettu	Valmiusaste	20 %
	Latuverkostoa on kehitetty	Käyttöasteen seuraaminen.	Nykyisen käyttöasteen säilyttäminen
	Kesä- ja talviliikuntapaikat ja retkikohteet ovat hyvin hoidettuja	Nykytila arvio	Palvelutason parantuminen

Hyvinvoinnin ylläpitämisen innostaminen	Lestijärvellä on moottorikelkkareitistö. Ollaan hankesuunnitelmassa.	Hankesuunnitelmassa edistytty	Aikataulu reitistön käyttöönotolle laadittu.
	Liikuntaohjelmaa 2021–2026 on toteutettu suunnitelmallisesti	Väliarvion helmikuussa 2023	Väliarvio valmis ja tarvittavista toimenpiteistä suunnitelma.
	Nuorten hyvinvointia on tuettu ja edistetty	Kesätöihin palkattujen nuorten määrä/v	4-5 nuorta työllistetään
	Kulttuurin ja taiteen keinoin pyritään kasvattamaan nuorten hyvinvointia.	KUMAHA-yhteistyön määrä Hankkeiden määrä/vuosi	Kulttuurikasvatussuunnitelma toteuma.

Liikuntaohjelmassa määritellyt tavoitteet:

Liikuntaohjelman 2021–2026 osa, mihin tavoite pohjautuu	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo
Aktivoidaan vähän liikkuvia lapsia ja nuoria	Yhteistyö liikuntatoimen, koulun, vanhempien, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.	Oppilaiden hyvinvointikysely Move! -mittaukset	Vähän liikkuvat lapset ja nuoret on tunnistettu. Tarjotaan tukea.
Aktivoidaan vanhempia lasten ja nuorten liikuttamiseen	Hyvinvointiluennot vanhempainilloissa Lasten ja vanhempien yhteisten liikuntatuokioiden järjestäminen	Hyvinvointikysely Tapahtumien lukumäärän seuraaminen	Vanhempien aktiivisuus lisääntynyt. Tarjottavien tapahtumien määrän kasvu.
Lähiliikuntapaikkojen kunnostus ja uusiminen	Kunnostetaan olemassa olevia liikuntapaikkoja ja uusitaan tarvittaessa kalustoa	Liikuntastrategian väliarvio 2023	Suunnitelma kunnostuksista tuleville vuosille on valmis. Uusien liikuntapaikkojen rakennussuunnitelmien valmistelu aloitettu.
Lapsille ja nuorille järjestetään liikuntaohjauksia sivukylillä toimitilojen ja mahdollisuuksien puitteissa	Omatoimirasteja Ulkoilmatapahtumia	Seurataan tapahtumiin osallistuvien lasten ja nuorten määrää.	Kyllä asuvat nuoret on tavoitettu. Lapset ja nuoret tunnistavat kunnan tarjoamat palvelut.
Edistetään lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta	Tehdään reissuja sisäliikunta- ja seikkailupuistoihin.	Tapahtumien ja osallistujien määrä.	Osallistuja määrän ja aktiivisuuden lisääntyminen.
	Nuorille tarjotaan uusia liikuntamahdollisuuksia ja -ohjauksia eri kampanjoiden avulla.	Hyvinvointikysely osallistuja määrän seuraaminen	Osallistuja määrän ja aktiivisuuden lisääntyminen.

Nuoriso- ja liikuntatoimen tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	9 641	13 773	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300
Toimintamenot	61 770	102 550	65 348	66 221	64 273	62 234	68 056
Toimintakate (netto)	-52 129	-88 777	-64 048	64 921	62 973	60 934	66 756

Nuoriso- ja liikuntatoimen menot vuodella 2023 on 65 348 € ja raami 2023 on 62 951 eli ylitystä 2 397 €.

3039 Sivistystoimen projektit

Sivistystoimen projekteille on varattu talousarvioon 20 000 euron määräraha vuodelle 2023. Määrärahalla on mahdollisuus kattaa haettavaksi tulevien hankkeiden omarahoitusosuuksia.

Sivistystoimen projektien tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	12 948	15 000	10 000	0	0	0	0
Toimintamenot	20 698	0	20 000	0	0	0	0
Toimintakate (netto)	-7 749	15 000	-10 000	0	0	0	0

40 Tekninen toimi

40 Yhdyskuntapalvelut

4041 Suunnittelu ja valvonta

Kunnan kaavoitus toteutetaan niin, että eri toiminnot ovat sulassa sovussa keskenään. Kaavoitusta pyritään selkeyttämään ja yhtenäistämään. Kunnassa säilyy virkistyskäyttöön sekä matkailuelinkeinon tarpeisiin soveltuvia alueita riittävästi, kuitenkin niin, että uusiutuvan energian tuotanto mahdollistuu. Maankäytön suunnittelu ja kunnan lupapolitiikka tukevat yritystoimintaa. Kunnassa on riittävästi tonttitarjontaa sekä asumisen että yritystoiminnan tarpeisiin. Rakentamisen lupien hakua pyritään helpottamaan ja ottamaan käyttöön sähköiset lupapalvelut.

Kunta ohjaa alueensa maankäyttöä ja rakentamista sekä suosii puurakentamista. Kunta huolehtii vesi-, energia- ja jätehuollosta, liikenneväylistä sekä ympäristönsuojelusta. Rakentamisen lupaprosesseissa huomioidaan ympäristövaikutukset ja valvotaan niiden huomioimista. Kunta tulee laatimaan selkeät ohjeistukset jätevesien käsittelylle eri tilanteissa.

Kunnan toiminta on läpinäkyvää ja avointa ja kunnan asioista tiedotetaan viestintäohjeen mukaisesti, kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja päätöksentekoon viestintäohjeen menetelmin. Teknisen osaston päätösten läpinäkyvyyttä ja kuntalaisten osallistumista pyritään parantamaan ja selkeyttämään.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Yhdyskuntasuunnittelun toiminnan tavoitteena on kunnan omatoimisen rakentamisen ylläpitäminen ja kehittäminen. Rakennusvalvonnan tavoitteena on edistää hyvää rakennustapaa ja valvoa rakennustoimintaa säännösten puitteissa.

Kaavoituksen tavoitteena on maanomistajien ja rakentajien tasapuolinen kohtelu, hyvän rakennustavan edistäminen ja lupien joustava käsittely, luonnon tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen elinkeinoelämässä sekä alueen luonnonsuojelun kehittäminen yhtenäisenä kokonaisuutena.

Suunnittelulle ja valvonnalle kuntastrategiassa 2022-2025 asetetut tavoitteet

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: 1. Lestijärvi ei ole kriisikunta	Talouden toteuma on talousarvion mukainen tai parempi	Toimintamenot vs. talousarvion aikaan sidottu toteuma	≤ talousarvio
	Talouuskatsaukset säännöllisesti lautakuntaan	Talouuskatsauksien määrä/v	4
	Kunnan taksoja on tarkistettu vastaamaan alueen yleistä hintatasoa	Nousuprosentti Suhde alueen hintatasoon	väh. indeksikorotus yli 90 % alueen hintatasosta
2. Hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelukulttuuri on juurrutettu osaksi vuosittaista toimintaa	Käydyt kehityskeskustelut/vuosi, Toukokuun loppuun mennessä käydyt kehityskeskustelut	100 % 85 – 90 % työntekijöistä osallistunut kehityskeskusteluun aikataulun mukaisesti.
	Työntekovälineet ja – järjestelmät ovat nykyaikaiset	Laitehankinnat €/työntekijä Järjestelmän/käytettävän ohjelmiston ikä, v	1000 €/vuosi < 5 vuotta
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen 1. Vetovoimaisuuden lisääminen	Asunto- ja tonttitarjonta vastaa kysyntää	Tiedustelujen määrä/v Toteutuneet kaupat/vuokraukset/v	1 tai useampi = kysyntä
2. Turvallisuus	Turvallisuusharjoitukset kunnan kiinteistöissä	Harjoitusten määrä/vuosi	1
3. Toimiva kaavoitus	Discolandin alue on suunniteltu/kaavoitettu	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe
	Parannan alue on kaavoitettu houkuttelevammaksi	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe
	Uusi asuinalue on hahmoteltu	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe
	Kunnalla on tarjota yritystontteja pohjavesialueen ulkopuolelta	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe
4. Digitalisaation hyödyntäminen	Henkilökunnalla on koulutusta digitalisaation hyödyntämiseen	Koulutuspäivien määrä/v/työntekijä	1

Suunnittelun ja valvonnan tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	141 837	46 192	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintamenot	239 964	226 654	249 399	248 655	236 863	190 023	217 519
Toimintakate (netto)	-98 127	-180 462	-234 399	-233 655	-221 863	-175 023	-202519

4042 Ympäristön huolto

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Tekninen lautakunta ja viranhaltijana ympäristösihteeri. Ympäristösihteerin palveluita myydään Halsualle, niin että ympäristösihteeri on viikossa 1–2 työpäivää Halsualla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo kunnassa olevia rekisteröityjä tai ympäristölupallisia toimintoja tekemänsä valvontasuunnitelman mukaan. Valvontasuunnitelmaan perustuvista ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista peritään maksu Lestijärven kunnanvaltuuston hyväksymän taksan perusteella.

Kunnan ympäristöviranomainen tekee yhteistyötä myös muiden lupa- ja valvontaviranomaisten kanssa. Lestijärven kunnan alueella valtion ympäristölupaviranomaisena toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Valtion valvontaviranomaisena toimii Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Yhteistyö koostuu lähinnä yhteisistä valvontakäynneistä sekä lausuntojen antamisesta. Lisäksi molemmat käyttävät ympäristönsuojelun tietojärjestelmää (YLVA), johon tallennetaan ympäristöluvanvaraisten sekä rekisteröitävien toimintojen kohdetiedot. Ympäristövahingon sattuessa yhteistyötä tehdään pelastustoimen, ELY-keskuksen sekä tarvittaessa ympäristöterveysvalvonnan kanssa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi viemärivuodot sekä öljy- ja kemikaalivahingot.

Kinnulan ja Lestijärven kunnat toteuttivat keväällä 2009 yhteisen vesihuoltohankkeen sisältäen jätevesien siirtoviemäriin rakentamisen Lestijärveltä Kinnulaan sekä Palokankaan vedenottamon ja yhdysvesijohtojen rakentamisen. Kinnulan ja Lestijärven kunnat ovat investoineet uuteen jätevedenpuhdistamoon, joka on valmistunut Kinnulaan. Kinnulan ja Lestijärven uuden jätevedenpuhdistamon rakentamisen myötä on perustettu Kinnulan Keskuspuhdistamo Oy, joka ottaa hallintaan sekä jätevedenpuhdistamon että siirtoviemäriin. Jätevesiä alettiin johtamaan uudelle jätevedenpuhdistamolle maaliskuussa 2022.

Kaavatiet sekä puistot ja muut yleiset alueet pidetään kunnossa teknisen lautakunnan toimesta ja kaikkien yli sata metriä pitkien yksityisteiden talviauraus hoidetaan kunnan avustuksena.

Palvelusuunnitelman kuvaus

Lestijärven käytöstä poistuneen jätevedenpuhdistamon lietealtaisiin ei oteta enää vastaan sako- ja umpikaivolietteitä, vaan lietteet toimitetaan Kinnulan Keskuspuhdistamo Oy:lle.

Lestijärvi kuuluu Millespakka Oy:n jätehuollon piiriin. Hyötyjätteet voi viedä Yli-Lestillä, kirkonkylällä ja Syrinkylällä sijaitseviin ekopisteisiin ja entisen jätevedenpuhdistamon kiinteistöllä olevalle hyötyjäteasemalle. Kotitaloudet maksavat yleistä ekomaksua, joka kattaa hyöty- ja ongelmajätteiden keruun ja käsittelyn kulut. Lisäksi kotitaloudet maksavat palavan jätteen astiatyhjennyskulut. Pakkausten keräysvastuu on pakkausten tuottajilla. Pakkausjätteen keräykseen tarkoitettu Rinki-keräyspiste sijaitsee kirkonkylällä.

Tavoitteet ja tunnusluvut:

Kaavatiet sekä puistot ja muut yleiset alueet pidetään kunnossa teknisen lautakunnan toimesta ja yksityisteiden talviauraukset hoidetaan kunnan avustuksena.

Ympäristövalvonnalla edistetään ympäristön säilymistä viihtyisänä ja ehkäistään ympäristökuormitusta. Toimintaa ja lupakäsittelyjä säätelevät mm. vesi-, ympäristö- ja jätelaki.

Ympäristöhuollolle kuntastrategiassa asetetut tavoitteet:

Kuntastrategian 2022–2025 mihin pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen: Turvallisuus	Maakuntajärvi Lestijärven kunnostamiseksi on tehty suunnitelma. Hankerahoitus on selvitetty.	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe

Ympäristöhuollon tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	30 191	16 276	14 500	14 500	14 760	15 025	15 295
Toimintamenot	164 132	122 303	147 620	160 725	160 899	153 406	161 105
Toimintakate (netto)	-133 941	-106 027	-133 120	-146 225	-146 139	-138 381	-145 810

50 Muut palvelut

5051 Elinkeinoelämän edistäminen

Elinkeinoelämän kehittäminen käsittää elinkeinojen kehittämistyötä ja elinkeinorakenteen monipuolistamista sekä yritystoiminnan edellytysten parantamista ja hankeneuvontaa. Vastuuhenkilönä on kunnanjohtaja.

Elinkeinoelämän määrärahoihin sisältyy kunnan maksuosuudet maaseututoimen palveluista ja Kaustisen seutukunnan kuntarahoitusosuus.

Lestijärven kunnan osuus maaseututoimen palveluista vuodelle 2023 on 30 000 €.

Kaustisen seutukunnan kuntarahoitusosuutena talousarvion kohtaan on varattu yhteensä 81 368 €. 39 958 €,

Kase yrityspalvelulle 18 769 € ja hankerahoitukseen 8 241 €. Lisäksi on varattu johtoryhmässä sidottuihin ja uusiin hankkeisiin 14 400 €.

Elinkeinoelämän edistämisen kuntastrategian mukaiset tavoitteet

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kuntalaisten perustarpeiden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen: 1. Palvelut	Kunta on laatinut ja toteuttaa elinkeino-ohjelmaa	Valmiusaste	Valmis 31.12.2027
Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen: 1. Vetovoimaisuuden lisääminen	Kunnassa sijaitsevat työpaikat ovat esillä kunnan kotisivuilla	Verkkosivuilla olleet työpaikat/kaikki työpaikat	80 %
	Kuntaa markkinoidaan etätöpaikkana	Suunnitteluvaihe	Suunnitteluvaihe
	Kuntamarkkinointi on kehitetty	Suunnitteluvaihe	Suunnitteluvaihe
2. Digitalisaation hyödyntäminen	Valokuituverkon kehittäminen Kaustisen seutukunnan hankkeiden kautta		
Kunnan tunnettuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen 1. Onnistutaan kunnan brändäyksessä	Edistetään matkailualan kehittymistä		

Elinkeinoelämän edistämisen tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	0	0					
Toimintamenot	82 192	125 235	111 368	111 368	111 368	111 368	111 368
Toimintakate (netto)	-82 192	-125 235	-111 368	-111 368	-111 368	-111 368	-111 368

5053 Oikeudenhoito ja muu järjestys ja turvallisuus

Seura- ja harrastuseläinten talteenotto on osa kuntien lakisääteistä toimintaa ja sen tavoitteena on eläinten talteenoton hoitaminen kunnolla. Palvelun toteuttamiseksi on tehty sopimus Aasitila Siriuksen kanssa.

Oikeudenhoito ja muu järjestys ja turvallisuus tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	0	0					
Toimintamenot	1 500	3 000	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Toimintakate (netto)	-1 500	-3 000	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800

5054 Seutukunta

Kaustisen seutukunta toimii kuntalain 51§:n tarkoittamana kuntien yhteisenä toimielimenä. Toimielimen toim nimi on Kaustisen seutukunta ja toimielimen kokoonpanosta käytetään nimitystä seutuvaltuusto. Kaustisen seutukunnan toiminta perustuu kuntien vuonna 2000 solmimaan yhteistyösopimukseen, joka viimeisimmällä uusintakierroksella solmittiin toistaiseksi voimassa olevana 1.1.2016 lähtien. Sopimuskunnat ovat Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Toholampi ja Veteli.

Seutuvaltuusto toimii Lestijärven kunnan hallinto-organisaatiossa itsenäisenä lautakuntana. Seutuvaltuustoon kuuluu 16 jäsentä, kustakin kunnasta yksi jäsen alkavaa 1000 asukasta kohti kuitenkin vähintään kaksi jäsentä. Yhteistyön valmistelu elimenä toimii seutukunnan johtoryhmä. Seutukunnan ylin viranhaltija, kehittämisjohtaja, toimii johtoryhmän ja seutuvaltuuston esittelijänä. Hallintopäällikkö toimii seutukunnan ylimmän viranhaltijan sijaisena.

Seutuvaltuuston ja johtoryhmän asioiden valmistelu ja hankkeiden hallinnointi tapahtuu seutukunnan omana toimintana, jota seutukunnan kunnat rahoittavat. Seutukunnan perustehtävien mukaiseen toimintaan hankitaan mahdollisuuksien mukaan ulkopuolista rahoitusta hanketoiminnalla ja palveluiden myynnillä.

Seutukuntaorganisaation perustehtävät

Kaustisen seutukunnan perustehtävät ja niiden sisältämät toimenpiteet ovat yhteistoimintasopimuksen mukaisesti seuraavat:

1. Aluekehittäminen

- Hankevalmistelu ja hankkeiden toteutus
- Hankkeiden kuntaosuuksien valmistelu, päätökset ja hallinto sekä hankkeiden toiminnanaikainen ohjaus
- Suunnitelmat, selvitykset, kyselyt, esitykset ja uudet avaukset
- Verkostoyhteistyö eri alueen toimijoiden kanssa
- Verkostoyhteistyö rahoittajien ja mahdollisten hankekumppaneiden kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti
- Keski-Pohjanmaan tilastoyhteistyön koordinointi ja maakunnallisten tilastojen tuottaminen
- Aluemarkkinointi: tiedottaminen ja viestintä, tapahtumat, kaustisenseutu.fi ja visitkaustisenseutu -portaalit

2. Alueen elinkeinotoiminnan kehittäminen

- Yritysneuvontapalvelut alueen uusille ja toimiville yrityksille (KASE Yrityspalvelu)
- Yritysten kehittäminen verkostoyhteistyön avulla
- Toimiala- ja yritysryhmähankkeiden valmistelu ja toteuttaminen
- Alueelle sijoittuvien yritysten hankinta ja avustaminen
- Elinkeinoja kehittävä oma hanketoiminta ja hankkeiden kuntaosuudet
- Rekrytointi- ja työllistämispalvelut omana toimintana ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa

3. Kuntien yhteistoiminnan edistäminen

- Kuntien yhteistoimintaan liittyvien mahdollisuuksien etsiminen ja avausten tekeminen
- Yhteiset tilaisuudet, tapahtumat
- Selvitykset ja kyselyt (kuntakohtaiset/seudulliset/maakunnalliset)
- Yhteishankkeiden käynnistys ja toteuttaminen

4. Seudun edunvalvonta

- Vaikuttamistoiminta; päättäjäkontaktointi, lausunnot, osallistuminen/vaikuttaminen suunnitelmien, ohjelmien ym. laadintaan
- Maakunnallisiin päätöksentekoeleimiin osallistuminen
- Seudullisiin, maakunnallisiin ja valtakunnallisiin työ- ja ohjausryhmiin osallistuminen

A-osa: Seudun kehittämisen tilannekuva ja painopisteet

I Toimintaympäristön kehitysnäkymät

Maailmantalouden vaihtelut ovat perinteisesti näkyneet Kaustisen seudulla viiveellä ja myös muutokset tasaisempana. Seudun elinkeinorakenne on pienyritysvaltainen, ja markkinoiden muutokset ovat heijastuneet pieniin yrityksiin yleensä heikommin ja viiveellä. Seudun elinkeinoelämä toimii pääosin alueellisen ja valtakunnallisen kysynnän markkinoilla, mikä myös tasaa aluetalouden vaihteluja. Seudun perinteisten vahvojen toimialojen ja yritysten muodostaman kasvupohjan päälle on muodostumassa uusi, taloudellisesti erittäin merkittävä kasvun ja kehityksen mahdollistava kokonaisuus. Seudulla ja lähialueilla on valmisteilla useita vihreään energiamurrokseen perustuvia suurhankkeita, jotka luovat mahdollisuuksia niin alueen yrityksille, asukkaille kuin kunnille. Pitkään valmistellut ns. suurhankkeet (litiumkaivoshanke, tuuli-voimapuistot 3-5 kpl, aineettoman kulttuuriperinnön Unesco-status, bio- ja kiertotalouteen liittyvät hankkeet) ovat käynnistymässä vaiheittain lähivuosien aikana. Lestijärven tuulivoimapuiston sekä Keliber Oy:n litiumkaivoksen rakentaminen on käynnistynyt vuoden 2022 aikana ja niiden odotetaan lisäävän merkittävästi työtilaisuuksia seudun yrityksille eri toimialoilla, kuten maanrakennus, rakentaminen, majoitus- ja ruokapalvelut sekä huolto ja kunnossapito. Ensimmäiset em. hankkeisiin liittyvät urakat ja tilaukset seudun yrityksille ovat toteutuneet. Muiden hankkeiden osalta valmistelut lupaprosesseineen ovat jo pitkällä. Suurhankkeiden investointien kokonaissumma on noin 1,5 miljardia euroa. Lisäksi alueella on vireillä biotalouteen, biokaasuun ja uusiutuvaan energiaan liittyviä investointeja, kuten biokaasulaitoksia.

Kehitysnäkymät lähiajalle ovat hyvät ja kasvavat. Seudun kehitysnäkymät pitkällä aikavälillä ovat kääntyneet huomattavasti myönteisemmäksi viimeisten vuosien aikana, joka heijastuu laajasti eri sektoreille ja toimialoille, väestödynamiikkaan, aluetalouteen ja elinkeinoelämään. Suomessa, kuten koko maailmassa, on käynnissä voimakas ja laaja-alainen vihreän siirtymän ja digitalisaation kehitysvaihe. Venäjän hyökkäyssodan myötä energia, omavaraisuus ja huoltovarmuus ovat nousseet ennen näkemättömän tärkeään asemaan niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla. Kaustisen seudulla on suuri rooli ja mahdollisuus olemassa olevan potentiaalinsa myötä tuulivoimapuistojen, kaivostoiminnan, bio- ja kiertotalouden, uusiutuvan energian, monipaikkaisuuden, digitalisaation ja tietoliikenneyhteyksien kehittämisessä. Vihreän siirtymän edellytyksenä ovat uusiutuvat luonnonvarat ja biomassat, joiden osalta maaseutu metsineen, peltoineen ja toimialoineen on luonnollisesti vahvoilla. Ilman maaseutua vihreää siirtymää ei voida toteuttaa, jolloin kehityskulku nähdään maaseudulle mahdollisuutena ja menestystekijänä. Nähtävissä on,

että Kaustisen seutukunta muodostaa tulevaisuudessa vetovoimaisen alueen erityisesti uusiutuvan energian osalta. Seudulle on nousemassa Suomen suurin tuulivoimakeskittymä yli 200 tuulivoimalan voimin. Lisäksi alueella on valmisteilla Euroopan merkittävin litiumkaivos. Potentiaalia on myös biometaanin tuotannossa ja lähitulevaisuudessa jopa biopohjaisen vedyn tuottamisessa. Maaseudun rooli on monipuolistumassa ja tuotannon jalostusarvoa on mahdollista kasvattaa. Suomalainen maaseutu tulee olemaan keskeinen toimija uusiutuvan energian tuotannossa ja myös hyödyntämisessä. Suurhankkeiden toteutuessa ne saavat aikaan käänteentekeväen sysäyksen koko seudun kehitykselle. Vaikutukset tulevat olemaan erittäin merkittävät alueen elinkeinoelämälle ja kunnille sekä koko seudun pito- ja vetovoimalle.

Digitalisaation sekä nopeiden ja toimintavarmojen tietoliikenneyhteyksien merkitys on korostunut entisestään. Julkisten palvelujen digitalisaatio ja palvelujen sähköistäminen parantaa palvelujen saavutettavuutta ja julkisen talouden kustannustehokkuutta. Digitalisaatio edellyttää kuitenkin vakaita, nopeita ja turvallisia tietoliikenneyhteyksiä seudulla sekä laajasti koko Suomessa ja Euroopassa. Tietoliikenneyhteyksien kattavuus ja saatavuus yrityksille, TKI-toimijoille ja asukkaille on kriittinen menestystekijä digitalisaatioon perustuvalle kehitykselle. Kattavat, nopeat ja turvalliset yhteydet mahdollistavat julkisen ja yksityisen sektorin digi- ja etäpalvelut. Kuntien yhteinen digistrategia ohjaa jatkossa kuntien ja seutukunnan digipalveluiden kehittämistä. Samaa teemaan liittyy myös monipaikkaisuuden ja erilaisiin etätöihin ja -yrittäjyyden mallien kasvu. Maaseutu tarjoaa jatkossa realistisen vaihtoehdon työskennellä sellaisissa johto-, suunnittelu-, asiantuntija- ja palvelutehtävissä, joita voidaan suorittaa tietoverkon kautta. Työn teon sijaintipaikan merkitys vähenee ja tietotyötä voidaan tehdä kaikissa paikoissa, joissa on käytettävissä hyvät tietoliikenneyhteydet. Samoista lähtökohdista yritysten liiketoimintaa voidaan harjoittaa kasvavassa määrin kasvukeskusten ulkopuolella.

Seudulla on vahva aineeton ja aineellinen kulttuuriperintö. Kansanperinne (kulttuuri, musiikki, hyvinvointi) sekä alueen turvallisuus, rauhallisuus, luonto ovat mahdollisuuksia vastata elämys- ja luontomatkailun sekä vastuullisten matkailupalveluiden kysynnän kasvuun. Suurena mahdollisuutena seudun matkailun, tunnettavuuden ja palvelujen kehittymiselle nähdään Unescon aineeton kulttuuriperintö -status. Unescon aineeton kulttuuriperintö -status tuo mahdollisuuden luoda uusia kestäviä matkailukonsepteja ja lisätä vastuullista matkailua.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Kaustisen seudun lähitulevaisuus näyttää lupaavalta sekä jo olemassa olevan yritystoiminnan kasvun ja kehittymisen että uusien elinkeinoelämän mahdollisuuksien avautumisen valossa. Käynnistyvät suurhankkeet tuulivoimassa ja kaivostoiminnassa sekä ns. vihreän siirtymän myötä tapahtuvat investoinnit mm. bio- ja uusiutuvan energian sekä kiertotalouden osalta tulevat vahvistamaan seudun kehittymistä. Edelleen digitalisaation, monipaikkaisuuden ja useiden toimialojen kehittymisnäkökymät (puurakentaminen, elintarviketeollisuus, alkutuotanto ja laajemmin koko biotalouden sektori) ovat seutua vahvistavia.

II Seudun kehittämisen painopisteet

Seudun Elinvoimaohjelma ohjaa Kaustisen seutukunta –organisaation suunnittelu- ja kehittämistyötä sekä palvelutoimintaa. Seudun kehittämisen painopisteet vuodelle 2023 on

määritelty ottamalla huomioon edellä kuvatut seudun tilanne, haasteet ja mahdollisuudet sekä seudun Elinvoimaohjelma 2022-2026.

Seudun kehittämisen visiona on, että Kaustisen seutu on muutoksissa menestyvä, yhdessä tekemisen, onnellisten ihmisten ja vahvan yrittäjyyden maaseutu. Seutu on uusiutuvia luonnonvaroja jalostava, energiaa vastuullisesti tuottava, luonnon ja kulttuurin mahdollisuuksia kestävästi hyödyntävä ja digitalisaation mahdollisuuksia tehokkaasti soveltava maaseutu.

Seudun tavoitetilalle vuodelle 2026 on, että seudun elinvoimatekijät (kasvu-, veto- ja pitovoima) houkuttelevat uusia asukkaita ja yrityksiä.

Elinvoimaohjelman Strategisten kehittämisteemojen toimenpiteiden painopisteet vuonna 2023 ovat seuraavat:

Teema 1: Uusiutuvan energian ja biotalouden seutu

- Seudullisen bio- ja kiertotalousohjelman laatiminen ja toteutus osana Kierto- ja Kierthon2 –hankkeita
- Uusiutuvan energian sekä bio- ja kiertotalousosaamisen kehittäminen
- Seudun kaikki kunnat kattava vaihtoehtoisten käyttövoimien ja polttoaineiden lataus- ja tankkausverkoston kehittäminen (mm. biodiesel, biokaasu, sähkö, vety) – selvityksen jälkeiset toimet
- Uusiutuvaa energiaa sekä bio- ja kiertotaloutta edistävien investointihankkeiden edistäminen
- Laaja-alaista tarkastelua ja selvitystyötä liittyen bio- ja kiertotalouteen sekä uusiutuvan energian tuotantoon ja käyttöön
- Digitaalisuuden ja langattomien ratkaisuiden hyödyntäminen
- Yhteistyöverkostojen kehittäminen ja yhteistyön aktivointi (yritykset, korkeakoulut, ministeriöt) – vuorovaikutteisuus
- Viestintä seudullisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti

Teema 2: Digitaalinen ja älykäs maaseutu

- Verkkoinfrastruktuuria ja digitaalisia palveluita kehitetään edelleen Kase Smart Countryside –ohjelmakokonaisuudessa
- Vaivatta ja vaikuttavasti verkossa - Kaustisen seudun digistrategia 2025 toteuttaminen

Teema 3: Yrittäjyyden, työpaikkojen ja verkostojen seutu

- Vahva ja monipuolinen suurhanketoimintaa hyödyntävä elinkeinotoiminta
- Työvoiman osaamisen ja verkostoitumisen avulla saatava kasvu:

- Yrittäjyyden, osaamisen ja verkostoitumisen avulla saatava kasvu
- TKI-toiminnan seudullinen tukeminen ja käynnistäminen
- Toimintaympäristöjen kehittäminen

Teema 4: Kulttuurin, luonnon ja onnellisten ihmisten seutu

- Pitovoimainen seutu
  - Mahdollistetaan työn tekeminen kotiseudulla mieleisellä tavalla - etätyön ja hybridityön edistäminen ja tukeminen, laajempaan näkökulmana tietotyö
- Valovoimainen ja vetovoimainen seutu
  - Aluemarkkinointia tehostetaan ja viestintää kohdennetaan seudun vahvuuksiin
  - Elävää perintöä tuoteistetaan matkailu- ja tapahtumatuotteiksi

B-osa: Seutuorganisaation oman toiminnan kuvaus ja tavoitteet

I Seutuorganisaation tilanne ja toiminnan painopisteet

Kaustisen seutukunnan toiminta on laajentunut viimeisten vuosien aikana huomattavasti uusien palvelujen ja hanketoiminnan vuoksi. Seutukunnalla on tällä hetkellä (24.10.2021) käynnissä 16 hanketta ja hankesalkun koko on noin 2,8 miljoonaa euroa. Hankkeissa toimii pääosin määräaikaista ja erikseen rekrytoitua henkilöstöä. Seutukunnan henkilöstömäärä 24.10.2022 on yhteensä 21 henkilöä, joista 5 henkilöä toi-mii toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa. Vakituksia tehtäviä ovat tällä hetkellä kehittämisjohtajan ja hallintopäällikön virkasuhteet sekä yrityskehittäjän, yritysneuvojan ja aluekehittäjän toimet. Määräaikaisia virkoja on 3 kpl: työllisyyskoordinaattorin virka ja 2 kpl työhönvalmentajan virkaa. Lisäksi seutukunnalla on määräaikaista ja osin osa-aikaista henkilöstöä hankkeiden, sovittujen tehtävien ja muiden toimeksiantojen määrästä riippuen. Vuoden 2022 lokakuussa seutukunnalla on 16 määräaikaista työntekijää. Määräaikaiset työsuhteet ovat enintään 2 vuoden mittaisia työsuhteita hanketehtävissä (projektipäälliköt ja -työntekijät) ja hallinnossa (hankeassistentti, toimistos sihteeri, osa-aikainen tiedottaja, osa-aikainen digiasiantuntija). Seutukunta ostaa vuosittain ulkopuolisia asiantuntijapalveluja hankkeiden ja toimintasuunnitelman toteutukseen liittyen.

EU- ja kansalliset julkiset rahoituslähteet kohdistuvat käynnissä olevalla ohjelmakaudella pääosin seudun vahvuuksiin ja kehittämismahdollisuuksiin. Uusi, erittäin merkittävä rahoituslähde on Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto ns. JTF-rahasto, jonka maakunnallisesta osuudesta tulisi kohdistaa n. 90 % seutukunnan alueen ja seudun yritystoiminnan kehittämiseen. JTF-rahoituksen kohdistuminen ja siihen liittyvä hankkeistaminen ovat vuoden 2023 keskeisiä painopisteistä seutuorganisaation toiminnassa. Lisäksi EAKR-, ESR- ja maaseuturahaston ohjelmasisällöt kohdistuvat aiempaa paremmin seudun tarpeisiin, samoin kuin lukuisat kansalliset ja ministeriöiden

rahoitusohjelmat. Merkittävänä lisänä on Suomen Kestävän kasvun ohjelman mahdollisuudet. Kokonaan hyödyntämättä ovat vielä EU:n suorat rahoitusohjelmat, joiden rahoitusosuuksiin ei pääsääntöisesti tarvita kuntien osarahoitusta.

Hyvien kehitysnäkymien, laaja-alaisten mahdollisuuksien ja uhkaavien haasteiden myötä seutukunnan tuottamille palveluille on tarvetta. Seudun kehittymisen uhkiin varautumisessa ja mahdollisuuksien hyödyntämisessä seutukunnan ja kuntien yhteistoiminta on ensiarvoisen tärkeää. Seutukunta on kuntien yhteinen kehittämistyökalu ja sen organisaatio on kasvanut yli 20 osajaan tiimiksi. Kunnilla onkin käytössään poikkeuksellisen vahva kehittämisorganisaatio suhteessa niiden kokoon. Oman henkilöstön lisäksi seutukunta on verkostoitunut kymmenien yhteistyötahojen ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Alueen kehittämiseen on lisäksi valjastettu maakunnallisten yhteistyökumppaneiden ohella monia toimijoita, jotka ovat kansallisia huippuosaajia. Seutuorganisaation toimintakyky, prosessien toimivuus, osaaminen ja verkostoitumisen laatu ja laajuus ovat kriittisiä menestystekijöitä, joita on jatkuvasti ylläpidettävä ja kehitettävä ja jotka näkökulmat on otettava huomioon toiminnan suunnittelussa. Haasteena organisaatiolle on pieni ja rajattu vakituisen henkilöstön määrä. Tehtävien ja toiminnan kasvun myötä hallinnon resurssien turvaaminen on entistä tärkeämpää. Henkilöstö on osin määräaikaista ja vaihtuvaa, jolloin esimerkiksi pitkäjänteinen sitoutuminen sekä osaamisen kasvu vaikeutuu.

Seutuorganisaation kasvavana palvelualueena on Työllisyyspalvelut, joka sisältää työllisyyden kuntakokeilun, työllistämispalvelut ja rekrytointipalvelut. Seutukunnalla on sopimukseen perustuva tehtävä koskien työllisyyden edistämisen kuntakokeilua. Seutukunta osallistuu kuntien yhteistyöorganisaationa TEM:n työllisyyskokeiluun yhdessä Kokkolan ja Kannuksen kaupunkien sekä Perhon kunnan kanssa. Seutukunta vastaa kokeilupalvelujen järjestämisestä kuntien puolesta. Työllisyyspalveluissa on kolme virkatehtävää kokeilutehtävissä, yritysten rekrytointi ja henkilöiden työllistämistehtävissä 1 henkilö sekä 2 hankkeissa toimivaa henkilöä. Palveluja kehitetään yhteistyössä KASE Yrityspalvelun ja muun henkilöstön kanssa.

Kuntien yhteinen digistrategia ohjaa kuntien ja seutukunnan digipalveluiden kehittämistä. Seutukunnalle on osoitettu seudullisen digistrategian koordinointi, jonka tehtävän hoitamiseen seutukunnalla on hankerahoitusta (päättös 6/2022). Seutukunta ylläpitää www.kaustisenseutu.fi ja www.visitkaustisenseutu.fi -sivustoja, joita kehitetään edelleen. Seutukunnasta ja kunnista, seudun mahdollisuuksista ja tapahtumista tiedottamista yrittäjyyden, työnteon ja asumisen näkökulmista on lisätty, mutta aluemarkkinointia erityisesti sosiaalista mediaa hyödyntäen tulee kehittää ja siihen tulee panostaa enemmän.

Kaustisen seutukunnan on koko organisaationa varauduttava tuleviin tarpeisiin, haasteellisiin tehtäviin ja palvelujen kysynnän lisääntymiseen. Seutuorganisaatiolle kohdistuvia vaatimuksia ovat pitkäjänteinen kehittämiskyky sekä sisäisessä että ulospäin suuntautuvassa toiminnassa, tehtävien tehokas ja laadukas toteuttaminen samalla kehittäen ja uudistaen toimintaa, osaamisen varmistaminen ja henkilöstön sitouttaminen sekä toimintavarmuuden ja työkyvyn säilyttäminen. Seutuorganisaation työkalut, toimintamallit ja henkilöresurssit on oltava tasolla, jolla mahdollisuuksiin, haasteisiin ja tarpeisiin kyetään vastaamaan. Henkilöstöltä vaaditaan osaamista ja pitkäaikaista sitoutumista seutukunnan toimintaan, mikä tarkoittaa käytännössä pitkäaikaisia

työsuhteita. Pitempiaikaisella henkilöstön sitoutumisella turvataan organisaation toimintavarmuutta ja -kykyä pidemmälle aikavälille.

Organisaation oman toiminnan suunnittelu ja kehittäminen pidemmällä aikavälillä pohjautuu seutukunnan sopimuksellisiin perustehtäviin, seudun tilannekuvaan ja kehitysnäkyymiin sekä elinvoimaohjelman toteuttamiseen.

II Seutukuntaorganisaation tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit toiminta-alueittain vuodelle 2023

Hallinto ja tukipalvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Hallintopalvelujen sujuva toiminta digityökaluja hyödyntäen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tehostetaan ja laajennetaan Reportronic-ohjelman käyttöä ▪ Otetaan käyttöön Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmä 	Toimenpiteiden toteutumisasteet
Organisaation operatiivisen rakenteen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Muokataan ja täsmennetään organisaation operatiivista rakennetta vastaamaan toimintaympäristön kehittymistä ja seutuorganisaation palvelujen kehittämistä tarpeen ja päätösten mukaisesti 	Toimenpiteiden toteutumisasteet
Toiminnan siirtäminen soveltuvin osin uuteen yhtiöön	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toiminnan siirtäminen lautakunnalta yhtiöön soveltuvin osin, painopiste soveltuviissa yritys- ja kuntien palvelutoiminnoissa ▪ Toiminnan siirtäminen yhtiön talouteen em. tarpeiden mukaan 	Toimenpiteiden toteutumisasteet
Organisaation toimintakyvyn parantaminen riittävillä henkilöstövoimavaroilla	<p>Varataan riittävästi henkilöstöresursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Digiasiantuntija, osa-aikainen (oma toiminta) ▪ Tiedottaja, kokoaikainen ▪ Hanketoiminnan riittävät henkilöstöresurssit ▪ Yleis- ja hankehallinnon riittävät henkilöstöresurssit (osa-aikainen hallinnon suunnittelija, hallintosihteeri) 	Henkilöstön määrä
Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pidetään kehityskeskustelut ja laaditaan henkilökohtaiset osaamisen kehittämissuunnitelmat ▪ Jatketaan TYHY-päivien järjestämistä säännöllisesti ▪ Otetaan käyttöön "TYKY-seteli" (liikunta, kulttuuri, hyvinvointi) tai ateriaetu (ePassi tmv.) ▪ Työn tekemistä tuetaan ja ohjataan, tarvittaessa TyöPlus Oy:n palvelujen hyödyntäminen ▪ Osallistutaan työhyvinvointisuunnitelman laadintaan 	Toimenpiteiden toteutumisasteet TYHY -tapahtumien määrä

Tiimityön ylläpitäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Järjestetään säännöllisesti tiimipäiviä ja -työpajoja ▪ Jatketaan tiimipalavereita ml. Teams-palaverit ▪ Jatketaan yhteisten tiimikahvien järjestämistä Teamsissä 2 krt/vko 	Toimenpiteiden toteutumisasteet Tiimipäivien/työpajojen/tiimipalaverien määrät
Hallintoprosessien kehittäminen ja toimintavarmuuden ylläpitäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jatketaan seutukunnan toimintojen laatukäsikirjan valmistelua: toimintamallien ja –prosessien kuvaaminen ja tarpeellinen kehittäminen: keskeiset prosessit, tiedon ohjaussuunnitelma ▪ Tarkistetaan hallintotiimin tehtäväkuvaukset tarvittaessa huomioiden peruskunnan palvelut ja järjestelmät ▪ Varmistetaan hallinnon toimintavarmuus tiedostamalla riskit ja huomioimalla ne tarvittaessa tehtäväkuvauksissa ▪ Selkeytetään tiedonkulkua 	Toimenpiteiden toteutumisasteet

Viestintä ja aluemarkkinointi

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Tiedottamisen ja viestinnän tehostaminen parantamaan seututoiminnan tunnettuutta ja alueen näkyvyyttä	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaustisen seudun imagon kehittämistä Suomen parhaana älymaaseutuna jatketaan edelleen ▪ Kokoaikaisen (100 %) tiedottajan resurssi järjestelmällisesti seutukunnan käyttöön: perustoiminnot, hankkeet, uudet avaukset riittävän ajoissa ja järjestelmällisesti tiedottajan tietoon ▪ Laaditaan viestinnän vuosikello ▪ Tiedotetaan viestintäsuunnitelman ja -vuosikellon mukainen aktiivisesti seutukunnan omasta toiminnasta, alueen tapahtumista ja uutisista ▪ Jatketaan seutukunnan hallinnoimien www-sivujen kehittämistä (henkilökohtaiset esittelyt, alueen yritysten esittelyt, tarinallisuus tms.) ▪ Sosiaalisen median alustojen tehostaminen ▪ Seutukunnan esittelylehti 1 kpl pääosin valikoiduista aiemmin julkaistuista tiedotteista/jutuista (some/nettiversio + 1 kpl printtiversio jaettavaksi tilaisuuksissa) ▪ Lyhyet yleisesitykset seutukunnan toiminnasta (tarvittaessa printattavissa sekä jakoon nettisivujen kautta) eri tilaisuuksiin ▪ Tehostetaan ePressi-palvelun käyttöä ▪ Käytetään Google Tagmanageria ja hyödynnetään tietoja soveltuvilta osin ▪ Toteutetaan hakukoneoptimointia seutukunnan ylläpitämällä sivustoilla ▪ Viestintätoimenpiteiden mittareiden seuranta parannetaan viestintätyöryhmässä 	<p>Fb –sivuilla tavoitettujen määrä</p> <p>kaustisenseutu.fi -sivuilla käyneiden määrä</p> <p>visitkaustisenseutu.fi -sivuilla käyneiden määrä</p> <p>LinkedIn-seuraajien määrä</p> <p>Kulukuri.fi käyttö</p> <p>Suurhanketoimisto.fi käyttö</p> <p>EPressi – seurantatietojen käyttö</p> <p>Toimenpiteiden toteutumisaste</p>
Nettisivustojen ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen ja nettisivuston markkinoinnin lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kaustisenseutu.fi ja visitkaustisenseutu.fi -sivustojen kehitystyötä jatketaan digistrategian mukaisesti, visiona kuntien yhteinen sähköinen digipalvelualusta, alueellinen asukasportaali ja resurssikeskus sekä aluemarkkinoinnin ja matkailun työkalu 	Toimenpiteiden toteutumisaste

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nettisivujen markkinoinnin osalta tehdään kanavastrategia (missä, miten, kenelle) ▪ Tehostetaan käyttönotettujen Tapahtumakalenterin, Yritysrekisterin ja Toimitilarekisterin käyttöä ▪ Työpaikat -sivuston kehittäminen nettisivulle (organisaation omat, seudun, ...) ▪ Kehittämistyöhön haetaan mahdollisuuksien mukaan ulkopuolista rahoitusta sekä otetaan mukaan ulkopuolisia kumppaneita. ▪ Hankesivustojen kehittämistä ja aktiivista toteuttamista jatketaan ▪ Raportit ja esitykset –osio TAI muun vastaavan yhteenvetosivun toteuttaminen seutukunnan toiminnasta 	<p>Toimitilarekisteriin kirjatut tilat kunnittain</p> <p>Yritysrekisterin ja toimitilarekisterin kävijämäärät</p>
Aluemarkkinoinnin tehostaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jatketaan yhteistyötä Kaustisen kansanmusiikkijuhlien kanssa ▪ Osallistutaan rekrytointitapahtumiin (oppilaitosten tai muiden toteuttamat) ▪ Osallistutaan muihin tapahtumiin seudulla ja lähialueella tarkoituksenmukaisesti ▪ Toteutetaan seutukuntatoiminnan “roadshow” tai muu seutukunnan kuntiin jalkautuva esittelytilaisuuksien kokonaisuus Kaustisen seudun alueen ihmisille ▪ Monipuolistetaan media-, netti- ja somenäkyvyyttä aluemarkkinoinnissa ja hyödynnetään johdonmukaisesti seudun kärkiteemoja: bio- ja kierto, digi, perinne (ja höystetään: tietovisailutoiminnan jatkaminen, brändätään pötköttely-konseptia edelleen osana seudun vetovoimaisuuden kehittämistä, käytetään UNESCO asemaa hyväksytysti) ▪ Toteutetaan vetovoimakampanja sisältäen tapahtuma-, some- ja nettikomponentit ja kerätään kokemukset ▪ Aktivoidaan yrityksiä osallistumaan kansainvälisille yritys- ja toimialamessuille (Kase Yrityspalvelu) yhteistyössä Viexpo Oy:n kanssa ▪ Osallistuminen yhteen kansalliseen messutapahtumaan alueen yritysten kanssa ▪ Toteuttamiseen haetaan mahdollisuuksien mukaan hankkeistuksella ulkopuolista rahoitusta 	<p>Toimenpiteiden toteutumisaste</p> <p>Nettisivukävijöiden määrä uusien julkaisujen jälkeen</p> <p>“Roadshown” kävijämäärä > 100 henkeä</p> <p>Medianäkyvyyden määrä - lehti, radio, tv-artikkelien määrä</p> <p>Sitoutumiset some-julkaisuihin ym.</p>

Kuntien yhteistoiminta

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Työllisyyskokeilun toteuttaminen ja kuntien valmiuksien varmistaminen kokeilun vakinaistamisen jälkeisiin tehtäviin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kokeiluun liittyvien kuntayhteistyömallien kehittäminen kokemusten perusteella ▪ Vuonna 2025 käytettävän toimintamallin kehittäminen yhteistyössä kuntien ja sidosryhmien kanssa ▪ Kts. työllisyyspalvelut -kohta 	Toimenpiteiden toteutumisaste
Kuntayhteistyön kehittäminen ja uusien avausten löytäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Johtoryhmän ja seutuvaltuuston toiminta (ohjaus, avaukset, toimeksiannot) ▪ Kuntien omaa toimintaa kehittävien yhteishankkeiden kokoaminen ja valmistelu esiin nousevien tarpeiden mukaan ▪ Hankkeistaminen ja avustushaut kuntien yhteistoiminnan kehittämisen tukemiseen 	<p>Toteutumisaste</p> <p>Yhteishankkeiden määrä</p> <p>Uusien hankkeiden määrä</p> <p>Uusien avausten määrä</p>

Digitalisaation hyödyntäminen kuntien yhteistoiminnassa ja palveluissa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Digistrategian koordinointi ja toteuttaminen ▪ Digipalveluiden kehittäminen seutukunnalle asetetuissa tehtävissä, ml. seudullisen asiointiportaalin kehittäminen (kaustisenseutu.fi) ▪ Hankkeistaminen ja avustushaut ▪ Tiivis yhteistyö KaseNet Oy:n kanssa sekä digipalveluiden että tietoliikenneyhteyksien kehittämisessä 	Toimenpiteiden toteutumisaste
Huoltovarmuuden ja varautumisen kehittäminen kuntien yhteistoiminnassa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toteutetaan KASE Huova -hanketta ▪ Yhteistyö ELVAR-toimikunnassa ja alueellisessa sekä maakunnallisessa varautumisessa ▪ Yhteistyö Huoltovarmuuskeskuksen, kuntien, Hyvinvointialueen, maakuntaliiton ja muiden ao. toimijoiden kanssa. 	
Kotouttamis- ja kansainvälistymispalvelujen kehittäminen	<p>Seudullisen kotouttamisohjelman laatiminen tulevat kotouttamislainsäädännön uudistukset huomioiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Työllisyys- ja yrityspalveluiden, sote-palveluiden ja kotouttamispalveluiden välinen koordinointi ja verkostoyhteistyön kehittäminen seutukunnan kuntien alueella. ▪ Hankkeistaminen ja avustusten hakeminen perustyötä tukevaan toimintaan ja kehittämiseen. 	

Edunvalvonta

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
EU-tukien (EAKR ja ESR) ja JTF-rahoituksen kohdentuminen seudulle	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyö valmistelussa ja toteutuksessa muiden hanketoteuttajien kanssa sekä maakunnan kuntarahoittajien kanssa ▪ Johtoryhmän kuntarahoituspäätökset ja muut päätökset ▪ Yhteistyö maakunnan kuntien ja maakuntaliiton kanssa: osallistuminen MYR ja MYR Sihteeristö, eri työryhmät, lausunnot 	EAKR- ja ESR-rahoituksen määrä seudulla JTF-rahoituksen määrä seudulla
Alueen infrastruktuuriin liittyvien hankkeiden edistäminen ja edunvalvonta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tiehankkeet <ul style="list-style-type: none"> ▪ KT63/86 kehityskäytävän edistäminen: KT63 kunnostaminen Ina – Kaustinen - Toholampi ▪ Kevyen liikenteen väylät KT63 Kaustisella ja VT13 Kaustinen - Veteli ▪ Vt 13 kunnossapidon ja kehittämisen seuranta ▪ Yhdystie 7594 kunnostaminen Lestijärveltä Reisjärvelle ▪ Yhdystie 7511 ns. Köyhäjoentie kunnostaminen Halsualla ▪ Yhdystie 7530 kunnostaminen Halsualla ▪ Kalliojärventie kunnostaminen Vetelissä ▪ Ns. rahtitien 18097 Sykäräinen-Härkäneva-Länttä-Rahkonen kunnostaminen Toholammilla ja ent. Ullavan alueella ▪ Tie 17947 Kaustinen kk – Jylhä kunnostaminen Kaustisella ▪ Liikuntapaikkahankkeet ▪ Tietoverkkoinfrastruktuurin rakentamishankkeisiin kohdistuvien avustusten ja tukien ehtoihin ja kohdistumiseen vaikuttaminen ▪ Yritysten toimitila- ja yrityspuistohankkeiden edunvalvonta 	Toimenpiteiden toteutumisaste
Työllisyyskokeilussa käytettävän toimintamallin soveltuvuuden varmistaminen v. 2024	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyö pienten kuntien välillä, Kuntaliiton ja TEM:in kanssa ▪ Lausunnot, raportit ja muut dokumentit valmisteluvaiheessa ja päätöksenteossa sekä suorat yhteydet ja käynnit ao. valmistelu-, vaikuttaja- ja päättäjätahoihin, esim. ministeriöt. 	Toimenpiteiden toteutumisaste

tapahtuvan kokeilun vakinaistamisen yhteydessä		
--	--	--

Yrityspalvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Yrityspalvelun perustehtävien laadukas ja tehokas toteutus	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritysten perustaminen yhdessä asiakkaan kanssa ▪ Yritysten kehittäminen oman ja verkostojen osaamisen avulla ▪ Yritysten tukeminen muutostilanteissa mm. omistajanvaihdokset ▪ Yritysverkostojen tunnistaminen, verkostojen ja toimialojen kehittäminen ▪ Yritysten rekrytoinnin edistäminen yritysten tarpeen mukaan ja kumppaniverkostoa hyödyntäen ▪ Yritysten aktivointi ja avustaminen osallistumaan yritys- ja toimialamessuille ▪ Uuden yrityskehittäjän perehdyttäminen toimintaan ja vahvuusalueiden hyödyntämien 	1. Suoritemittarit Asiakastapaamiset 2. Tulospittarit Uudet yritykset, kpl Toteutuneet omistajanvaihdokset, kpl Kehittämisrahoitus, saatu € Investointirahoitus, saatu € Palveluita käyttäneet yritykset kpl Toimenpiteiden toteutumisasaste
Asiakaslähtöiset joustavat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uusien digitaalisten palveluiden käyttöönotto ja tehokas viestintä yrityksille (mm. digitaalinen ajanvarauskalenteri, rahoitusratkaisut (AI), Yritystulkki, toimitilarekisteri) ▪ Palvelujen sisältöjen arviointi ja uudistaminen ▪ Suurhanketoimisto.fi-palvelualustan käytön tehostaminen yritysverkostoissa ▪ Toimitaan eri kunnissa ja yrityksissä asiakastarpeiden mukaan ▪ Sijoittumispalvelukonseptin muotoilu ja kehittäminen 	Toimenpiteiden toteutumisasaste Suurhanketoimisto.fi kirjautuneiden yritysten määrä (kpl) Toimitilarekisterin ilmoitusmäärät (kpl) Asiakkaan tekemät kalenterivaraukset (kpl)
Yhteistyön tiivistäminen palveluekosysteemissä	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteistyön syventäminen Viexpon kanssa ▪ Yhteistyöverkoston laajentaminen (TKI-toimijat, rekrytointipalvelutoimijat) ▪ Yhteistyötapojen kehittäminen ja syventäminen seutuorganisaation sisällä ▪ Elinvoimaohjelman 2022–2026 tavoitteiden mukaisten toimialakohtaisten toimenpiteiden toteuttaminen yhteistyössä koko seutuorganisaation ja muiden sidosryhmien kanssa 	Sopimukset Kontaktit
Yrityspalveluiden markkinointi ja viestintä	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uuden yrityskehittäjän toimen ja palvelun tehokas viestintä alueen yrityksille ▪ Yritys- ja toimitilarekisterin markkinoinnin tehostamien yrittäjille ja asukkaille ▪ Toimitilarekisterin vahvempi ja parempi hyödyntäminen erityisesti kuntien ja kuntien yhtiöiden kanssa laajemman käyttöönoton varmistamiseksi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Palvelujen tehostettu esilletuonti ja sähköisen asioinnin kehittäminen www-, some- ja mobiilikanavissa (mm. yritysartikkelit eri kanaviin) ▪ Yrityspalveluiden markkinointi valikoiduissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa ▪ Suora viestintä yrityksiin (puhelin, sähköposti, chimppi/ePressi) 	Yritysrekisterin käytön lisääntyminen Toimitilarekisterin aktiivinen käyttöönotto Osallistuminen paikallisiin ja lähialueen yrittäjille suunnattuihin tilaisuuksiin Tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärät

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verkostoitumis-, valmennus- ja tiedotustilaisuuksien järjestäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (esim. Tervatyynnyri, paikallinen "meeting point") 	
Yrityspalvelujen asiakashallinnan laajempi käyttöönotto	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CRM-järjestelmän tehokkaampi käyttöönotto ja laajempi hyödyntäminen ▪ Rekisterissä olevien tietojen ajantasaistaminen (toimimattomat sähköpostit jne.) 	Toimenpiteiden toteutumisaste
Yritysten keskinäisen yhteistyön aktivointi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritysryhmähankkeiden valmistelu yhdessä yritysten kanssa huomioiden uuden ohjelmakauden rahoitusinstrumenttien mahdollisuudet ▪ Tarvittaessa yritysryhmähankkeiden hallinnoiminen eri toimialoilla ▪ Suurhanketoimisto.fi -verkostoitumalustan jatkokehittäminen ja hyödyntäminen myös seutukunnan alueen ulkopuolella (huomioiden uuden yrityskehittäjän resurssi) ▪ Lähialueiden suurempiin investointeihin liittyvät info- ja verkostoitumistilaisuudet 	Toteutuneet yritysryhmähankkeet Tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärät
Yrityspalveluiden vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Selvitetään vaikuttavuusarvioinnin menetelmiä ja tilastollinen seurantajärjestelmä 	Toimenpiteiden toteutumisaste

Aluekehityspalvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Toteutetaan Elinvoimaohjelmaa 2022-2025	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ohjelman toteutukseen liittyvä suunnittelu, yhteistyö, hankkeistaminen ja muu valmistelu ▪ Kehitetään ohjelman toteutuksen seurantaa 	Elinvoimaohjelman mittarit
Pidetään hanketoiminnan painopisteet Elinvoimaohjelmaa toteuttavissa seudullisissa hankkeissa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uusien hankkeiden suunnittelu, valmistelu ja toteutus seudun tarpeisiin, mm. ▪ Hankkeiden strategisen merkityksen arvioinnin kehittäminen hyödyntäen esimerkiksi Reportronic –ohjelmaa ▪ Elinvoimaohjelman 2022-2025 tavoitteiden viestintä/markkinointi kumppaniverkostolle 	Omien hankkeiden määrä ja arvo euroina Kuinka hyvin toteuttavat elinvoimaohjelmaa
Parannetaan hanketoiminnan laatua ja tehostetaan hankkeiden tulosten jalkauttamista	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hankkeiden onnistunut toteuttaminen hankesuunnitelmien mukaisesti ▪ Kehitetään hankkeiden toimintamallia ja tulokorttia (yhteys aluekehittämisen koordinointiin) ▪ Kehitetään hankkeiden välisen tiedonkulun ja -vaihdon ja yhteistyön menettelytapoja ▪ "Raportteja ja tuloksia" –sivu nettisivuille (yksi sivu missä hanketoiminnan tulokset kootusti) ▪ Selvitetään ja kokeillaan "virtuaalisten aamukahvien" hyödyntämistä tulosten levittämisestä 	Hankkeiden mittarit Toimenpiteiden edistyminen Vähintään 1 "uuden toimintamallin" hanke läpi rahoittajalta
Hyödynnetään EU -tukia (EAKR ja ESR) ja muita aluekehityksen rahoitusinstrumentteja (AKKE, ministeriöiden rahoitukset ym.) Kaustisen seutukunnan alueella	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman hanketoiminnan jatkaminen (hankkeistaminen ja hankkeiden toteuttajana toimiminen) ▪ Yhteistyö ja verkostoituminen valmistelussa ja toteutuksessa muiden hanketoteuttajien kanssa 	Hankesalkun koko Hankkeiden määrä Hankkeet kattavat Elinvoimaohjelman painopisteet

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulkopuolisten toteuttaman hanketoiminnan ohjauksen tehostaminen ja vaikutusten arviointi seudulle ▪ Yhteistyö maakunnan kuntarahoittajien kanssa kpkuntaraha-ryhmässä ▪ Johtoryhmän kuntarahoituspäätökset ja muut päätökset ▪ Yhteistyö maakunnan kuntien ja maakuntaliiton kanssa: osallistuminen MYR ja MYR Sihteeristö, eri työryhmät, lausunnot 	<p>Muiden hankkeiden kpl- ja rahoitusmäärä seudulle</p> <p>Hankkeiden mittarit</p> <p>Hankkeiden kuntarahoitusosuuksien päätökset</p> <p>Vipuvaikutusten arviointi</p> <p>kp.kuntaraha.fi – raportit</p>
Huomioidaan (mahdollisen) JTF-ohjelman tukien ja avustusten kohdentuminen seudulle	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Seudullisen JTF-suunnitelman toteuttaminen seutukunnan aluekehityspalveluiden, yrityspalveluiden, kuntien ja muiden yhteistyökumppanien yhteistoiminnalla siten, että saadaan mahdollisimman paljon Keski-Pohjanmaan maakuntaan tulevista JTF-rahoituksista Kaustisen seutukunnan alueelle ▪ Oman hanketoiminnan jatkaminen (hankkeistaminen ja hankkeiden toteuttajana toimiminen) ▪ Yhteistyö valmistelussa ja toteutuksessa muiden hanketoteuttajien kanssa ▪ Yhteistyö maakuntaliiton kanssa ▪ Ulkopuolisten toteuttaman hanketoiminnan ohjauksen tehostaminen ja vaikutusten arviointi seudulle <ul style="list-style-type: none"> ○ Elinvoimaohjelman 2022-2026 tavoitteiden viestintä/markkinointi kumppaniverkostolle ○ Kehitetään laatua yllä olevan osatavoitteen toimenpiteiden mukaisesti/niitä soveltaen 	<p>Seudullisen ja maakunnallisen JTF-ohjelman mittarit</p> <p>Omien hankkeiden määrä ja laajuus</p> <p>Muiden hankkeiden kpl- ja rahoitusmäärä seudulle</p> <p>Hankkeiden mittarit</p> <p>Hankkeiden kuntarahoitusosuuksien päätökset</p> <p>Vipuvaikutukset</p> <p>kp.kuntaraha.fi – raportit</p>
Hyödynnetään tehokkaasti organisaatioiden välisiä verkostoja ja yhteistyökumppanuuksia mm. yhteisten hankkeiden synnyttämiseksi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ylläpidetään olemassa olevaa yhteistyöverkostoa määrääjain kontaktoimalla kumppanien kontaktihenkilöitä ▪ Pyydetään yhteistyöverkoston avain/kontaktihenkilöitä mukaan seudun postituslistoille, jotta tiedonvälitys parane ▪ Laaditaan kahdenvälisiä yhteistyösopimuksia tärkeimpien toimijoiden kanssa toimiala- ja kehittämisteemoittain ▪ Laajennetaan aktiivisesti yhteistyöverkostoa tarpeiden mukaan 	<p>Yhteistyökumppaneiden määrä</p> <p>Yhteistyösopimusten määrä</p> <p>Yhteistyöverkoston edustus uutiskirjeiden postituksissa</p>
Suunnitellaan ja koordinoidaan aluekehityspalvelujen toimintoja tukemaan Elinvoimaohjelman ja muiden hyväksytyjen strategioiden ja ohjelmien toteuttamista	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aluekehityspalvelujen tehtävän, roolin ja palvelujen täsmentäminen osana seutuorganisaatiota ▪ Aluekehityspalvelujen kokonaisuuden kehittäminen yllä mainitun toimintamallin ja tuloskortin taustaksi (huomioiden esim. tavoitteet, avaintulokset, resurssit, ohjelmatyöskentely) ▪ Aluekehityksen koordinoimisen kehittäminen 	<p>Toimenpiteiden toteutumisaste</p>

Kehitetään ja ylläpidetään digitaalisia palveluita, joilla alueen resurssit tulevat paremmin/tehokkaammin/järkevämmiin hyödynnetyiksi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viedään eteenpäin KASE Resurssikeskus – toimintoja, yhdistäen jo toteutettuja resurssipalveluita/alustapalveluita kuten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Suurhanketoimisto.fi levitetään ○ Kulukuri.fi ylläpidetään ○ BioEnergyHub kehitetään ▪ Selvitetään työvoimapalveluiden 2024 muutoksen kannalta tarvittavat rajapinnat sekä mahdolliset yhteydet KASE Resurssikeskukseen 	Toteutetaan BioEnergyHub mock-up vaiheeseen Levitetään suurhanketoimisto.fi Keski-Suomeen
Pannaan täytäntöön Kaustisen seudun kansainvälistymisohjelmaa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ohjelmaan liittyvä suunnittelu, valmistelu, rahoitus ja toteutus tehdään v. 2022 lopun ja 2023 alkupuolen aikana ▪ Ollaan saavutettavissa muillakin kuin Suomen kielellä 	Toimenpiteiden toteutumisaste
Käynnistetään kansainvälisen ja EU:n suoran rahoituksen hanketoimintaa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Selvitetään rahoitusmahdollisuuksia EU:n suoran rahoituksen ohjelmista hyödyntämällä verkostoja ja jatkamalla Spinbase-työkalun käyttöä ▪ Ollaan mukana yhdessä Interreg- rahoituksen tähtävässä hankekonsortiossa (partnerina, alihankkijana) ▪ Osallistutaan osana hankeryhmä/konsortiota hankehaun valmisteluun seudun tarpeen ja päätösten mukaan 	Osallistuttujen hankehakujen määrä >= 1 Kv. ja EU-suoran rahoituksen hankkeiden määrä ja arvo euroina
Luodaan TKI –palvelujen verkostomainen toimintamalli ja käynnistetään toiminta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ TKI--toiminnan suunnittelu, toimintamallien ja organisoinnin käynnistäminen hyödyntäen JTF-ohjelman seudullista suunnitelmaa ▪ TKI –toiminnan painopisteiden määrittely ▪ TKI toiminnan tavoitteiden, avaintulosten ja resurssien määrittely yhdessä toimintamalliin kuuluvan verkoston kanssa ▪ Selvitetään 2. asteen oppilaitosten “TKI-profiloitumisen mahdollisuus” - “Vetelin keksijäkoulu” ▪ Opinnäytetöiden lisääminen seudun hankkeissa ja toiminnoissa: kerrotaan aktiivisesti mahdollisuuksista tehdä opinnäytetöitä yhteistyössä seutukunnan ja seutukunnan alueen yritysten kanssa ▪ TKI-tori oppilaitoksille ja kouluille 	Toimenpiteiden toteutumisaste Tarjotaan 1-2 opinnäytetyöaihetta korkeakouluilla Esitellään TKI-toimintaa oppilaitoksille 1 krt/vuosi
Maakunnallisen tilastotuotannon kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ohjausryhmän hyväksymän kehittämissuunnitelman toteuttaminen ▪ Tilastosivuston uudistaminen ▪ Rajapintojen hyödyntäminen ja rajapintojen implementointi ▪ Tilastojen hyödynnettävyyden kehittäminen (esim. graafisuuden lisääminen) 	Toimenpiteiden toteutumisaste

Työllisyyspalvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Työllisyyskokeilun toteuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Seudullisen suunnitelman toteuttaminen: seutukunta vastaa kokeiluun liittyvien lakisääteisten palvelujen tuottamisesta 	TEM:n asettamat mittarit

	<p>kuntien puolesta. Kokeilussa sovelletaan tehostettua palvelumallia maaseutumaisessa toimintaympäristössä ja elinkeinorakenteessa yhdistettynä kuntien ja valtion E-palveluiden keskinäisen synergian lisäämiseen ja toimijaverkoston koordinoituun toimintaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Henkilöstöressurssien riittävydestä huolehtiminen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Työllisyyskoordinaattori vastaa kokeilun toteuttamisesta sekä työllisyyspalveluiden kehittämisestä ▪ Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin ja kunnille siirtyvien uusien tehtävien tuloksekkaan toteuttamisen, sekä uusien kunnille siirtyvien asiakasryhmien palvelemiseen tarvittavien resurssien turvaaminen. ▪ Työntekijöiden sitouttaminen perehdytystä, työhyvinvointia ja työturvallisuutta kehittämällä. ▪ Työelämäohjaajan palvelumallin juurruttaminen pysyväksi osaksi kuntien tuottamaa palveluvalikoimaa ▪ Seutukunnan muu henkilöstö osallistuu kokeiluun osaaikaisin työpanoksien tarpeen mukaan ▪ Kokeilun vakinaistamiseen v. 2025 liittyvä valmistelu, yhteistyö, edunvalvonta ja vaikuttaminen ▪ Hankkeistaminen ja avustusten hakeminen perustyötä tukevaan toimintaan ja kehittämiseen ▪ Tiedottamisen ja viestinnän kehittäminen ▪ Digipalveluiden kehittäminen (kuntien etäpalvelupisteiden kehittäminen, TE-palveluiden ajanvaraus- ja videoneuvottelujärjestelmän käyttöönotto, TE-chatin pilotointi) 	<p>Maakunnallisen kokeilun mittarit</p> <p>Toimenpiteiden toteutumisasteet</p> <p>Asiakasmäärä / htv</p> <p>TEM:n asettamat mittarit</p> <p>Toimenpiteiden toteutumisasteet, käyttäjämäärät Kuntadigi2 mittarit</p>
<p>Työllisyyspalvelujen kehittäminen henkilöasiakkaille</p>	<p>Palvelujen kehittäminen yhteistyössä KASE Yrityspalvelun kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Työpaikkojen etsiminen työttömille ja työttömyysuhan alaisille ▪ Digitaaliset työnantajan ja työnhakijan kohtauttamisen työkalut (asiakastietojärjestelmän selvitys ja pilotointi esim. Hakosalon järjestelmän yhteydessä) ▪ Kuntien yhteisen työllisyyspalvelun toimintamallin kehitys ja toteutus huomioiden työllisyyskokeilu ▪ Kuntakokeilusta riippumattomien työllisyyttä edistävien palveluiden kehittäminen turvaaminen jatkamalla työelämäohjaajan tehtävää vuodelle 2023 ▪ Hankkeistaminen ja avustusten hakeminen perustyötä tukevaan toimintaan ja kehittämiseen ▪ Mukaan -hankkeen toteutus, toimintamallien juurruttaminen ja kohderyhmän palveluiden säilyttäminen, asiakkaina syrjäytymisuhan alla olevat henkilöt. (Mukaan hanke jatkoaika 3-5kk sekä uusi hanke "Mukaan 2.0" 1.1.2024-->) 	<p>Toimenpiteiden toteutumisasteet</p> <p>TEM:n työllisyystilastot</p> <p>Palveluiden saavutettavuus</p> <p>Hankkeen mittarit</p>
<p>Rekrytointipalvelujen kehittäminen yrityksille ja työnantajille</p>	<p>Palvelujen kehittäminen yhteistyössä KASE Yrityspalvelun kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kohtaantoa parantavien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus ▪ Digitaaliset työnantajan ja työnhakijan kohtauttamisen työkalut (asiakastietojärjestelmä, ks. edellinen kohta) ▪ Yrittäjille ja työnantajille suunnatun viestinnän ja tiedottamisen kehittäminen ▪ Hankkeistaminen ja avustusten hakeminen perustyötä tukevaan toimintaan ja kehittämiseen ▪ Yritysten ja kuntien avustaminen työnantajamielikuvan kehittämisessä (esimerkiksi TE-live suurhankkeista) 	<p>Toimenpiteiden toteutumisasteet</p> <p>TEM:n työllisyystilastot</p>

Seutukunnan tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	1 408 074	2 077 429	2 279 587	1 302 732	1 198 234	1 302 732	1 302 732
Toimintakulut	1 408 074	2 077 429	2 279 585	1 302 732	1 198 235	1 302 732	1 302 732
Toimintakate	0	0	2	0	-1	0	0

5055 Maaseututoimi

Palvelusuunnitelman kuvaus

Kannuksen kaupunki ja Kaustisen seutukunnan kunnat, Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli ovat solmineet maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen. Maaseutuasiamiehet ja johtava viranhaltija hoitavat maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) säädetyn lain mukaiset maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetty viranomaistehtävät. Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät tekevät sidosryhmien kanssa yhteistyötä maaseudun kehittämistehtävissä. Maaseutulautakunnan alaiset työntekijät voivat hoitaa myös muita kuin maataloushallintoon liittyviä kuntakohtaisia tehtäviä. Maaseututoimella on hajautettu toimintamalli: Jokaisessa kunnassa on toimipiste ja palvelu tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluna. Viranhaltijat siirtyvät tarvittaessa eri työpisteisiin.

Tavoitteet ja tunnusluvut

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen ajallaan ja virheettömästi. Viljelijäkoulutusten järjestäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Annetaan neuvontaa ja avustetaan investointien suunnittelussa ja hakemisessa.

Toimenpiteet

Hoidetaan maataloustukien käsittely säädösten ja ohjeiden mukaan. Järjestetään sidosryhmien kanssa yhteistyössä koulutusta viljelijöille. Tiedotetaan aktiivisesti kuntatiedotteiden, nettisivujen ja sähköpostien avulla ajankohtaisista tukiin liittyvistä asioista. Osallistutaan aktiivisesti kunnissa järjestettäviin maaseudun kehittämispalaverihin. Kannustetaan sopimuskuntia ja viljelijöitä osallistumaan maaseudun kehittämishankkeisiin. Henkilöstö osallistuu ja kuuluu pääasiallisen työpisteensä tyky-toimintaan.

Laatutavoitteet

Kunnan tavoitteena on, että maksatus saatetaan järjestelmässä hyväksytty tilaan yhden kuukauden kuluessa maksatuksen esteen poistumisesta. Tukihaun tallennukset tehdään 20.6. mennessä. Päätökset viljelijöille toimitetaan kahden kuukauden sisällä maksatuksesta. Takaisinperintöjen osalta tavoitteena on, että takaisinperintäpäätös tehdään kuuden kuukauden sisällä takaisinperinnän perusteen muodostumisesta.

Tuotantotavoitteet

Maaseututoimi pysyy annetussa raamissa.

Maaseututoimen tuloarviot ja määrärahat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS2026	TS2027
Toimintatuotot	260 966	329 520	325 992	330 802	336 553	338 598	344 503
Toimintakulut	260 996	329 520	325 992	330 802	336 533	338 598	334 503
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	0

60 Liiketoiminta

6061 Liiketoiminta

Palvelusuunnitelman kuvaus

Vesihuollon tavoitteena on hyvälaatuisen raakaveden toimittaminen käyttäjille sekä vesi- ja viemärijohtojen rakentamisella mahdollistaa uusina rakennettavien sekä olemassa olevien vanhojen kiinteistöjen liittäminen kunnallisen vesihuollon piiriin.

Kunta hyödyntää laajat ja hyvälaatuiset pohjavesivaransa kehittämällä yhteistyötä naapurikuntien kanssa. Tavoitteena on myydä raakavettä kunnan rajojen ulkopuolelle.

Kunnassa laaditaan toteuttamiskelpoinen suunnitelma mahdollisen viemäröinnin järjestämiseksi viemäriverkon ulkopuolella oleville kylille (Syri) tai kylän osille.

Kunta järjestää vuokraustoimintana asuntojen ja teollisuustilojen vuokrausta. Kunnalla on asuntoja yhteensä 38 kpl ja yhteenlaskettu huoneistoala on 1952 m². Vuokran keskihinta 7,08 €/m². Teollisuustiloja on kaksi, joiden huoneistoala on 3943 m² ja vuokran keskihinta 1,49 €/m².

Vuokraustoiminnan tavoitteena hyvän asumistason tarjoaminen vuokralaisille. Kunnan omistamat kiinteistöt hoidetaan ja huolletaan suunnitelmallisesti. Vuokra-asuntokantaan kohdistuvaa korjausvelkaa pienennetään suorittamalla peruskorjauksia suunnitelmallisesti ja uudisrakentamista toteutetaan tarpeen mukaan. Kunnalla on käytössä Flatco-järjestelmä, johon kiinteistöjen vika- ja korjaushistoria kerätään. Kesäkotit Jukolaa vuokrataan kesällä 2020 Johku-verkkokaupan kautta. Jukolaan tehdään pienimuotoisia korjaustöitä määrärahojen puitteissa.

Kuntastrategiassa liiketoiminnalle asetetut tavoitteet

Kuntastrategian 2022–2025 osa, mihin tavoite pohjautuu	Tavoite	Mittari	Tavoitearvo
Kuntalaisten perustarpeiden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen 1. Asunnot	Asuntojen kunnosta huolehditaan	Kunnostettujen asuntojen määrä/vuosi	2
	Kunnan kiinteistöjen kunto on selvillä	Kiinteistöstrategia on laadittu Riskikohteisiin tehty kuntokartoitus	Valmiusaste 1/vuosi
	Kunnassa on keskustassa sijaitsevia esteettömiä asuntoja	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe
2. Hyvinvoinnin ylläpitämiseen innostaminen	Etätyöpiste on uusittu	Suunnitelmavaihe	Suunnitelmavaihe
Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous: 1. Lestijärvi ei ole kriisikunta	Kunnan taksoja on tarkistettu vastaamaan alueen yleistä hintatasoa	Nousuprosentti Suhde alueen hintatasoon	väh. indeksikorotus yli 90 % alueen hintatasosta

Asukasluvun vähenemisen pysäyttämisen 1. Vetovoimaisuuden lisääminen	Asukastytyväisyyttä mitataan vuosittain	Asukastytyväisyyskysely/asuntokunta Vastausprosentti	100 % > 50 %
	Lestijärveltä pois muuttaneille tehdään poismuuttokysely	Poismuuttokyselyjen määrä Vastausprosentti	80 % poismuuttaneista > 50 %
4. Digitalisaation hyödyntäminen	Kunnan asunnoissa on hyvät tietoliikenneyhteydet	Tietoliikenneyhteyksien kysyntä: asukkaiden yhteydenotot	> 30 % kiinteistön asukkaista
		Suunnitteluvaihe	Suunnitteluvaihe

Lestijärven kunnan vesihuoltolaitos

Lestijärven kunnan vesihuollon piirissä on tällä hetkellä keskustan, Parannan, Änäckälän, Mattilan ja Kangasvieren alueet. Lisäksi vesijohto on rakennettu koko järven ympäri niin, että kunnallinen vesijohto liittyy Yli-Lestin vesiosuuskunnan linjaan Lehtoniemen alueella. Lisäksi Parannan vedenottamon alueella on varavesiliittymä Yli-Lestin vesiosuuskunnan verkostoon ja Kinnulankankaan vedenottamon alueella Kinnulan vesilaitoksen verkostoon. Vuonna 2022 rakennettiin varavesiliittymä myös Tikan vesiyhtymälle. Yli-Lestin vesiosuuskunta toimittaa veden Yli-Lestin, Tuikan, Similän, Ojalan, Kuivaniemen ja Lehtoniemen alueilla.

Lestijärven kunnan vesilaitos on suorittanut terveydensuojelulain velvoittaman riskinarvioinnin yhteistyössä terveystarkastajan kanssa verkkopohjaisen WSP (Water Safety Plan) -ohjelman kautta. Riskinarviointi on tehty Maailman terveysjärjestön (WHO) suositteleman Water Safety Plan -periaatteen mukaisesti. Riskinarvioinnin yhteydessä on kartoitettu talousveden laatua ja toimittamista uhkaavia riskejä koko vedentuotantoketjussa, pohjaveden muodostumisalueelta vedenottamoiden ja verkoston kautta kuluttajille saakka. Riskien vaikutuksia on arvioitu ilmenemistodennäköisyyden ja seurauksen vakavuuden perusteella riskiluokkiin, joista kriittisen riskin luokkaan nousevat seikat vaativat välittömiä toimenpiteitä. Riskinarvioinnin yhteydessä on laadittu toimenpideohjelma ja aikataulu niille toimenpiteille, joiden avulla havaittuja riskejä voidaan pienentää. Terveystarkastusviranomaisen on hyväksynyt riskinarvioinnin 09.06.2022.

Valtuusto hyväksyi 2012 vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen, johon on rajattu asemakaava-alueet sekä kaavojen ulkopuolisilta alueilta pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen sisälle jäävät alueet ja muodostumisalueen välittömässä läheisyydessä olevat asutustihentymät välillä Kangasvieren kaava-alue – Itälahden risteys. Rajatun vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen lisäksi vedenjakelun osalta toiminta-alue määritetään vesijohdon runkojohdoille. Toiminta-alueelta on 200 metrin kaistale eli 100 metriä johdon molemmin puolin. Vesijohdon osalta toiminta-alueesta jää pois Yli-Lestin vesiosuuskunnan alue.

Kunnallisen viemäroinnin piirissä on tällä hetkellä keskustan ja Parannan alueet, Sammalisen kesämökkikiinteistöt, Kangasvieren ja Änäckälän alueet sekä pääosa Yli-Lestin kylää.

Vuoden 2018 aikana on digitoitu kaikki vesi- ja viemäriverkostot.

Vesilaitos

Verkoston pituus 115970 m (23.11.21). Vesikuution hinta 0,75 €/m³ + alv. Tavoitteen on siirtyä etäluettaviin vesimittareihin. Siirtyminen tapahtuu vaiheittaan, jotta vuoden 2027 lopussa kaikki mittarit on vaihdettu.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	698 847	610 467	837 352	802 312	769 812	774 812	791 112
Toimintamenot	510 035	522 056	803 354	773 485	737 764	725 240	758 768
Toimintakate (netto)	188 812	88 411	33 998	28 827	32 048	49 572	32 344

Viemärlaitos

Verkoston pituus 46492 m (23.11.21). Jätevesikuution hinta on 2,90 €/m³ + alv. Viemäri liittymiä on yhteensä 216 kpl. Vuonna 2022 valmistui Kinnulan keskuspuhdistamo, josta Lestijärvi omistaa 40 %.

Viemärlaitoksen suunnittelukauden tavoitteeksi asetetaan talouden saaminen tasapainoon ja jätevesitaksojen tarkistaminen vastaamaan jätevedestä aiheutuvia kustannuksia.

Venepaikat

Vuokrattavia venepaikkoja on Parannan venesatamassa yhteensä 42 kpl. Kirkonkylän kalasataman kunnostus valmistui syksyllä 2013 osana Lestijärven alueen vesistöretkeilyhanketta, venepaikkoja 26, joista yhdeksän (9) soutuvenepaikkaa. Lisäksi Tuikan rantaan rakennetussa jakokunnan venesatamassa on käytössä n. 40 venepaikkaa. Jykyrin venesatama pyritään ottamaan muiden satamien tavoin kunnan hallintaan. Tällä hetkellä venepaikkamaksut (sis. alv) ovat Paranta 30 €, kirkonkylä pienvenepaikka 30 € ja laituripaikka 60 €. Venepaikkamaksut tulee tarkistaa vuoden 2023 aikana.

Metsätilat

Kunnan maaomaisuus on n. 295 ha, josta metsämaata n. 194 ha. Metsätaloudelle on laadittu metsätaloussuunnitelma, jossa esitettyjä toimenpiteitä suoritetaan suunnittelukaudella. Vuodelle 2023 on budjetoiti pieniä metsänhoito toimia. (raivausta, harvennusta ja istutusta)

Liiketoiminnan tuloarviot ja määrärahat

Vesihuollon eriytetty käyttötalousosa 2023

	Vesilaitos	Viemärlaitos	Yhteensä
Toimintatuotot			
Myyntituotot	75 000	140 000	225 000
Maksutuotot		10 000	10 000
Tuet ja avustukset			
Muut toimintatuotot			
Toimintatuotot yhteensä	75 000	150 000	225 000
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	4 500	2 000	6 500
Eläkekulut	2 134	400	2 533
Muut henkilösivukulut	5	2	7
Henkilöstökulut yhteensä	6 638	2 402	9 040
Palvelujen ostot	13 318	114 557	127 874
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	15 416	46 313	61 729
Avustukset			
Muut toimintakulut			
Toimintakulut yhteensä	35 372	163 271	198 644
Toimintakate	39 628	11 614	26 356
Poistot ja arvonalentumiset	26 738	54 167	80 905
Tilikauden tulos	12 890	-42 553	-54 549

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa, miten kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan ja hallinnon menoihin, korkoihin ja muihin rahoituskuluihin sekä käyttöomaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Vuoden 2023 talousarvio on alijäämäinen. Vuosikate on -218 415 euroa. Vuonna 2023 toimintakate -2 913 000 euroa on merkittävästi parempi vuoden 2022 talousarviossa. Parannus selittyy sote- ja pelastustoiminnan kustannusten siirtymisestä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja tulevan talousarviovuoden suunniteltu alijäämä suunnittelukaudella katetaan. Takaraja on ehdoton, eikä kattamista voi siirtää seuraavalle suunnittelukaudelle.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä syntynyt alijäämä ja suunnittelukauden aikana syntyvä alijäämä saadaan katettua vuoden 2026 loppuun mennessä, mikäli noudatetaan talouden tervehdyttämissuunnitelmassa esitetyjä toimenpiteitä henkilöstön lomautusten osalta. Vuoden 2026 lopussa Lestijärven kunnalla on taseessa ylijäämää 63 423,85 euroa, mikäli suunnitelmavuodet toteutuvat suunnitellulla tavalla.

Tuloksen sitovuus

Kunnanhallitusta sitoo tuloslaskelman tulostavoite. Kunnanhallitus vastaa kunnan talouden hoidosta ja talousarvion täytäntöönpanosta ja on veloitettu ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, ellei tavoite toteudu. Tarvittaessa talousarviomuutokset on esitettävä kunnanvaltuustolle talousarviovuoden aikana.

Toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuotot ja toimintakulut muodostuvat käyttötalousosan yleishallinnon, työllisyyden hoidon ja ympäristöterveydenhuollon, sivistystoimen ja yhdyskuntapalveluiden sekä muiden palveluiden ja liiketoiminnan yhteissummasta.

Toimintakate eli nettomenot

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka kunnallisen toimintaluonteensa johdosta on alijäämäinen ja rahoitetaan verorahoituksella.

Verotulot

Verotulojen tilitykset sisältävät ansiotuloista maksettavan kunnallisen tuloveron, yhteisövero-osuuden ja kiinteistöveron.

Vuonna 2023 arvioidaan verotuloja tilitettävän yhteensä 1 910 271 euroa. Verotulojen arvio perustuu VM:n painelaskelmiin sekä tuulivoimapuistosta arvioituun verotuloon.

Kunnallisvero

Kunnallinen tulovero määräytyy valtuuston päättämän tuloveroprosentin ja verovelvollisten verovähennysten jälkeisten verotettavien tulojen mukaan. Vuoden 2023 talousarviossa kunnallisvero on laskettu 8,36 prosentin mukaan.

Verotulot kirjataan tuloksi kassaperusteisesti. Tuloksi kirjattavaan verokertymään vaikuttavat kuluvan vuoden ennakoiden lisäksi aikaisempien tilitysten ja niiden oikaisujen vuosittaiset vaihtelut.

Vuodelle 2023 on laskettu mukaan tuloveroa tuulivoimaloiden maanvuokrasta 65 600 euroa ja vuosille 2024-2027 kaikille 65 600 euroa.

Yhteisövero

Vuonna 2023 yhteisöveroja odotetaan kertyvän 677 932 euroa, josta 1/3 tilitetään hyvinvointialueelle. Kuntaan jäävä yhteisöveron tuotto on arviolta 451 954 euroa. Yhteisöveroennuste perustuu aikaisempien vuosien toteutuneisiin tuottoihin ja tuulivoimayhtiöiltä tuleviin yhteisöveroihin.

Kiinteistövero

Kiinteistöveroa odotetaan tilitettäväksi vuodelta 2023 yhteensä 586 016 euroa.

Yleinen	1.00
Vakituiset asuinrakennukset	0.50
Muut asuinrakennukset	1.40
Yleishyödyllisten yhteisöjen omistamat	0.00
Voimalaitokset	3.10

Taloussuunnitelmaan on kirjattu vuodelle 2024 kiinteistöveroja 1 040 000 euroa, 2025 vuodelle 2 720 000 euroa, 2026 vuodelle 2 748 120 euroa ja 2027 vuodelle 2 848 500 euroa. Kiinteistöveron tuloarvion korotus on tehty sillä oletuksella, että tuulivoimapuiston ensimmäiset kiinteistöverotulot perustuksista (40 % valmiina) saadaan vuonna 2023 ja vuodelle 2024 kertyy kiinteistöverotuloja kaikista perustuksista noin 770 000 euroa. Täysi kiinteistöverotulo tuulivoimapuiston osalta on laskettu vuodesta 2025 eteenpäin. Vuodelle 2026 on laskettu kiinteistöverotuloa myös Toholampi-Lestijärvi-tuulipuiston perustuksista (7 voimalaa) ja vuodelle 2027 valmiista voimaloista.

Valtionosuudet vuonna 2023

Talousarvion valtionosuudet perustuvat Valtiovarainministeriön ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin (päivitetty 17.11.2022).

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2023 on keskimäärin 22,09 prosenttia.

Valtionosuuksia Lestijärvelle arvioidaan vuonna 2023 kokonaisuutena saatavan 928 846 euroa. Summa koostuu peruspalvelujen valtionosuudesta, opetustoimen ja kulttuurin valtionosuudesta ja veromenetysten kompensatioista.

Suunnittelukaudella 2024-2027 valtionosuuksia saadaan tämänhetkisten tietojen mukaan (25.11.2022) keskimäärin 813 750 €/vuosi.

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot on arvioitu vuoden 2022 toteuman mukaisesti.

Vuodelle 2023 on korkokuluissa huomioitu nykyisten lainojen korkokulut sekä vuoden 2023 aikana otettavien lainojen korkokuluja.

Rahoitustuottojen ja -kulujen summa vuodelle 2023 on -140 070 euroa.

Poistot

Käyttöomaisuuden poistot merkitään tuloslaskelmaan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti.

Lestijärven kunnan poistojen kokonaissumma vuodelle 2023 on arviolta 508 522 euroa, joista 2022 vuodelta uusien investointien aiheuttamien poistojen osuus on noin 9 % eli 74 272 euroa.

Tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämän kattaminen

Lestijärven kunnalla on talousarvion laadintahetkellä taseessa alijäämää 242 410,15 euroa. Vuonna 2022 tullaan tekemään arviolta 1 561 826 euroa alijäämää. Tämän seurauksena vuoden 2023 alussa taseessa olisi kattamatonta alijäämää 1 804 236,15 euroa.

Vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä laadittiin talouden tervehdyttämissuunnitelma. Vuonna 2021 syntynyt ja sen jälkeen kertynyt alijäämä tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu poistojen jälkeen 726 937 euroa alijäämäiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma kokonaisuudessaan on 3 349 667 euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2026 lopussa Lestijärven kunnan taseessa on ylijäämää 63 423,85 € ja suunnittelukauden lopussa 1 545 430,85 €.

Tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 666 412,02	2 198 202,00	2 205 756,00	1 814 122,00	1 811 827,00	1 824 443,00	1 848 618,00
Maksutuotot	146 544,12	47 100,00	32 550,00	32 550,00	27 550,00	27 550,00	27 550,00
Tuet ja avustukset	637 986,29	872 740,00	783 223,00	164 072,00	67 880,00	164 072,00	164 072,00
Muut toimintatuotot	358 106,59	352 243,00	493 352,00	487 052,00	454 552,00	454 552,00	455 852,00
Valmistus omaan käyttöön			11 616,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00
Toimintatuotot	2 809 049,02	3 470 285,00	3 526 497,00	2 509 412,00	2 373 425,00	2 482 233,00	2 507 708,00
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	2 577 302,80	2 733 957,00	2 938 402,00	2 591 980,00	2 431 785,00	2 309 005,00	2 608 954,00
Henkilöstösivukulut							
Eläkekulut	523 227,03	589 910,00	635 586,00	520 106,00	508 062,00	518 039,00	519 131,00
Muut sivukulut	5 379,34	4 344,00	6 043,00	4 561,00	4 535,00	4 565,00	4 569,00
Henkilöstömenot yhteensä	3 105 909,17	3 328 211,00	3 580 031,00	3 116 647,00	2 944 382,00	2 831 609,00	3 132 654,00
Palvelujen ostot	4 767 852,66	5 557 861,00	1 659 634,00	1 273 628,00	1 232 887,00	1 257 417,00	1 257 685,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	485 340,27	499 810,00	699 871,00	673 217,00	654 463,00	645 463,00	645 818,00
Avustukset	288 296,42	279 335,00	289 294,00	278 708,00	272 708,00	265 708,00	261 708,00
Muut toimintakulut	116 240,42	178 741,00	210 667,00	122 373,00	116 121,00	119 921,00	127 421,00
Toimintakulut	8 763 638,94	9 843 958,00	6 439 497,00	5 464 573,00	5 220 561,00	5 120 118,00	5 425 286,00
Toimintakate	-5 954 589,92	-6 373 673,00	-2 913 000,00	-2 955 161,00	-2 847 136,00	-2 637 885,00	-2 917 578,00
Verotulot	2 979 676,63	2 588 000,00	1 910 271,00	2 405 600,00	4 085 600,00	4 113 720,00	4 214 100,00
Valtionosuudet	2 917 381,00	2 827 835,00	924 384,00	799 000,00	809 000,00	818 000,00	829 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	21 127,46	8 400,00	850,00	850,00	850,00	850,00	850,00
Muut rahoitustuotot	706,47	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-25 247,33	-54 200,00	-140 200,00	-164 720,00	-159 000,00	-147 245,00	-135 123,00
Muut rahoituskulut	-837,92	-1 000,00	-720,00	-720,00	-720,00	-720,00	-720,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-4 251,32	-45 800,00	-140 070,00	-164 590,00	-158 870,00	-147 115,00	-134 993,00
Vuosikate	-61 783,61	-1 003 638,00	-218 415,00	84 849,00	1 888 594,00	2 146 720,00	1 990 529,00
Poistot ja arvonalentumiset	-435 142,28	-558 188,00	-508 522,00	-508 522,00	-508 522,00	-508 522,00	-508 522,00
Tilikauden tulos	-496 925,89	-1 561 826,00	-726 937,00	-423 673,00	1 380 072,00	1 638 198,00	1 482 007,00

Tuloslaskelma ilman seutukuntaa ja maaseututointa

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot							
Myyntituotot	578 388,02	619 202,00	365 500,00	336 760,00	337 020,00	339 285,00	357 555,00
Maksutuotot	146 544,12	47 100,00	32 550,00	32 550,00	27 550,00	27 550,00	27 550,00
Tuet ja avustukset	56 970,29	44 791,00	17 900,00	7 900,00	7 900,00	7 900,00	7 900,00
Muut toimintatuotot	358 106,59	352 243,00	493 352,00	487 052,00	454 552,00	454 552,00	455 852,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00
Toimintatuotot	1 140 009,02	1 063 336,00	920 918,00	875 878,00	838 638,00	840 903,00	860 473,00
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	1 593 791,80	1 552 160,00	1 607 457,00	1 649 837,00	1 547 119,00	1 357 305,00	1 652 332,00
Henkilöstösivukulut							
Eläkekulut	329 221,03	353 220,00	367 430,00	326 711,00	326 711,00	326 411,00	326 524,00
Muut sivukulut	1 520,34	2 655,00	1 607,00	1 635,00	1 635,00	1 633,00	1 633,00
Henkilöstömenot yhteensä	1 924 533,17	1 908 035,00	1 976 494,00	1 978 183,00	1 875 465,00	1 685 349,00	1 980 489,00
Palvelujen ostot	4 341 741,66	4 776 364,00	818 981,00	838 518,00	822 477,00	822 307,00	822 575,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	466 462,27	379 478,00	622 016,00	649 017,00	630 963,00	621 263,00	621 618,00
Avustukset	286 096,42	277 135,00	287 094,00	276 508,00	270 508,00	263 508,00	259 508,00
Muut toimintakulut	75 765,42	95 997,00	129 335,00	88 813,00	86 361,00	86 361,00	93 861,00
Toimintakulut	7 094 598,94	7 437 009,00	3 833 920,00	3 831 039,00	3 685 774,00	3 478 788,00	3 778 051,00
Toimintakate	-5 954 589,92	-6 373 673,00	-2 913 002,00	-2 955 161,00	-2 847 136,00	-2 637 885,00	-2 917 578,00
Verotulot	2 979 676,63	2 588 000,00	1 910 271,00	2 405 600,00	4 085 600,00	4 113 720,00	4 214 100,00
Valtionosuudet	2 917 381,00	2 827 835,00	924 384,00	799 000,00	809 000,00	818 000,00	829 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	21 127,46	8 400,00	850,00	850,00	850,00	850,00	850,00
Muut rahoitustuotot	706,47	1 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-25 247,33	-54 200,00	-140 200,00	-164 720,00	-159 000,00	-147 245,00	-135 123,00
Muut rahoituskulut	-837,92	-1 000,00	-720,00	-720,00	-720,00	-720,00	-720,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-4 251,32	-45 800,00	-140 070,00	-164 590,00	-158 870,00	-147 115,00	-134 993,00
Vuosikate	-61 783,61	-1 003 638,00	-218 417,00	84 849,00	1 888 594,00	2 146 720,00	1 990 529,00
Poistot ja arvonalentumiset	-435 142,28	-558 188,00	-508 522,00	-508 522,00	-508 522,00	-508 522,00	-508 522,00
Tilikauden tulos	-496 925,89	-1 561 826,00	-726 939,00	-423 673,00	1 380 072,00	1 638 198,00	1 482 007,00

Investointiosa

Investointiosassa esitetään käyttöomaisuuden hankinnat ja niihin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot sekä omaisuuden myynnit. Investoinneista esitetään mahdollinen kokonaiskustannusarvio ja tarvittava määräraha talousarviovuonna sekä suunnitteluvuosien arvioitu käyttötarve. Jos hankkeen toteutuminen viivästyy arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin määrärahatarve uudelleen suunnitteluvuosille. Tuleviin investointeihin voidaan varautua tekemällä investointivaraus.

Lestijärven kunnan nettoinvestoinnit investointisuunnitelman mukaan ovat suunnittelukaudella 2023–2027 yhteensä -814 775 euroa. Investointimenot jakautuvat siten, että vuoden 2023 investointien nettomenot ovat -417 675 euroa, 2024 vuonna -141 700 euroa, 2025 vuonna -123 700 euroa ja vuonna 2026 yhteensä -73 700 euroa sekä vuonna 2027 yhteensä -58 000 euroa.

Investoinnit 2023-2027		TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
	Menot	477,025.00	156,700.00	138,700.00	73,700.00	58,000.00
	Tulot	59,350.00	15,000.00	15,000.00	0.00	0.00
	Netto	-417,675.00	-141,700.00	-123,700.00	-73,700.00	-58,000.00

Koska nykyinen verorahoitustaso ei tuota riittävää vuosikatetta suunniteltujen nettoinvestointien rahoittamiseen, on vuodelle 2023 otettava lisää lainaa kunnan investointeja varten.

Yleishallinto

Investointilaskelma 2023-2027

	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Yleishallinto					
Asianhallintaohjelmisto					
Menot	13,700.00	13,700.00	13,700.00	13,700.00	0.00
Tulot					
Netto	-13,700.00	-13,700.00	-13,700.00	-13,700.00	0.00
Sähköinen arkisto					
Menot	0.00	0.00	22,000.00	0.00	0.00
Tulot	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Netto	0.00	0.00	-22,000.00	0.00	0.00
Yleishallinto yhteensä, netto	-13,700.00	-13,700.00	-35,700.00	-13,700.00	0.00

Yleishallinnon investointiosaan varataan määräraha uuden asiahallintaohjelmiston hankintaan. Hankintahinta jakautuu koko suunnittelukaudelle siten, että viimeinen erä tulee maksettavaksi vuonna 2026.

Vuodelle 2025 varataan määräraha sähköiseen arkistointiin siirtymiseen.

Yleishallinnon nettoinvestoinnit suunnittelukaudella ovat -76 800 €.

Sivistystoimi

Investointilaskelma 2023-2027

		TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Sivistystoimi	Omatomikirjasto					
	Menot	20,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Tulot	15,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Netto	-5,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Liikuntapaikka-hanke					
	Menot	200,000.00	50,000.00			
	Tulot	44,350.00				
	Netto	-155,650.00	-50,000.00	0.00	0.00	0.00
	Koulun ict-hankinnat					
	Menot	5,000.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00
	Tulot					
	Netto	-5,000.00	-5,000.00	-5,000.00	-5,000.00	-5,000.00
	Varhaiskasvatuksen ict-hankinnat					
	Menot	5,000.00				
	Tulot					
	Netto	-5,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Pumptrack/Parkous					
	Menot		30,000.00	30,000.00		
	Tulot		15,000.00	15,000.00		
	Netto	0.00	-15,000.00	-15,000.00	0.00	0.00
Sivistystoimi yhteensä, netto		-170,650.00	-70,000.00	-20,000.00	-5,000.00	-5,000.00

Sivistystoimen investointiosaan varataan määrärahaa omatoimikirjaston käyttöönottamiseen 20 000 €. Hankkeelle on saatu avustuspäätös. Avustuksen osuus on 75 % eli omatoimikirjaston nettoinvestointi vuodelle 2023 on 5 000 €.

Liikuntapaikkahankkeen loppuunsaattamiseen ja jatkosuunnitelman toteuttamiseen varataan vuodelle 2023 määrärahaa 200 000 euroa ja 2024 vuodelle 50 000 €. Liikuntapaikka hankkeelle on myönnetty avustus, josta on käyttämättä 44 350 €. Avustus haetaan maksuun 2023 vuonna, jolloin liikuntapaikkahankkeen nettoinvestointimeno suunnittelukaudella on yhteensä 205 650 euroa.

Koulun tietokonehankintoihin varataan 5 000 euron määräraha vuosittain. Tällä rahalla ylläpidetään koulun laitekantaa. Nettoinvestointimeno vuonna 2023 on 5 000 € ja suunnittelukaudella -25 000 €.

Varhaiskasvatuksen ict-hankintoihin varataan vuodelle 2023 yhteensä 5 000 euron määräraha. Määrärahalla hankitaan varhaiskasvatukseen tietokoneita. Nettoinvestointimeno vuonna 2023 on 5 000 € ja koko suunnittelukaudella 5 000 €.

Pumptrack- ja parkour -radan rakentamiseen varataan yhteensä 60 000 euron määräraha vuosille 2024 ja 2025. Hankkeen toteutukseen on tarkoitus hakea avustusta, jonka suuruus on 50 % hankinnasta. Investoinnin nettomeno vuodelle 2024 on -15 000 € ja vuodelle 2025 yhteensä -15 000 €. Investoinnin nettomeno suunnittelukaudella on -30 000 €. Hankkeen määräraha on ehdollinen. Hanketta ei toteuteta, mikäli avustusta hankkeelle ei saada.

Sivistystoimen nettoinvestoinnit suunnittelukaudella ovat yhteensä -270 650 euroa.

Tekninen toimi

Investointilaskelma 2023-2027

		TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Tekninen toimi	Tiet ja kadut					
	Menot	30,000.00		50,000.00		
	Tulot					
	Netto	-30,000.00	0.00	-50,000.00	0.00	0.00
	Lupapiste					
	Menot					
	Tulot					
	Netto					
	Kaavoitus					
	Menot	20,000.00				
	Tulot					
	Netto	-20,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	PHT- ja käyttötarkoituserä					

Menot	6,325.00				
Tulot	0.00				
Netto	-6,325.00				
Ict-hankinnat					
Menot	5,000.00				
Tulot					
Netto	-5,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Tekninen toimi netto	-61,325.00	0.00	-50,000.00	0.00	0.00

Teknisen toimen investointiosaan varataan teiden ja katujen rakentamiseen 2023 vuodelle 30 000 euron määräraha ja 2025 vuodelle 50 000 euron määräraha.

Lupapisteen käyttöönottoon vuodelle 2023 on myös valmistelussa, mutta sen kustannusvaikutusta ei ole vielä tiedossa.

Kaavoitukseen varataan 2023 vuodelle 20 000 euron määräraha Huuskosen tontin ja koulun alueen kaavoitukseen.

PHT- ja käyttötarkoitukseluokituksen käyttöönottoon varataan 6 325 euron määräraha vuodelle 2023.

Teknisen toimen ICT-hankintoihin varataan 5 000 euron määräraha.

Teknisen toimen investointien nettomeno suunnittelukaudella ovat yhteensä -111 325 €.

Liiketoiminta

Liiketoiminta	Vesi- ja viemärlaitos				
	Kalkkikiven uusiminen				
	Menot	7 000,00			
	Tulot				
	Netto	-7 000,00	0,00	0,00	0,00
	Vesimittarien uusiminen				
	Menot	10 000,00	10 000,00	10 000,00	5 000,00
	Tulot				
	Netto	-10 000,00	-10 000,00	-10 000,00	-5 000,00
	Viemärlaitos				
	Menot	8 000,00	8 000,00	8 000,00	50 000,00
	Tulot				
	Netto	-8 000,00	-8 000,00	-8 000,00	-50 000,00
	Jokelantien alueen viemäröinti				
	Menot				
	Tulot				
	Netto	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kiinteistöt				
	Kotipirtin ja tk:n kuntokartoitus				
	Menot	15 000,00			

Tulot					
Netto	-15 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotipirtin remontti					
Menot		0,00	0,00	0,00	0,00
Tulot					
Netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjaston ulkovuoriremontti					
Menot	40 000,00				
Tulot	0,00				
Netto	-40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjaston sisäremontti					
Menot	30 000,00				
Tulot					
Netto	-30 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jukola					
Menot	5 000,00				
Tulot					
Netto	-5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mikevan alakerran remontti					
Menot	7 000,00				
Tulot					
Netto	-7 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hopearannan oviremontti					
Menot	25 000,00				
Tulot					
Netto	-25 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotipellon asunnon remontti					
Menot	10 000,00	30 000,00			
Tulot					
Netto	-10 000,00	-30 000,00	0,00	0,00	0,00
Kunnantalon remontti					
Menot	15 000,00	10 000,00			40 000,00
Tulot					
Netto	-15 000,00	-10 000,00	0,00	0,00	-40 000,00
Liiketoiminta netto					
	-172 000,00	-58 000,00	-18 000,00	-55 000,00	-53 000,00

Liiketoiminnan investointiosaan varataan määrärahoja vesi- ja viemärlaitokselle sekä kiinteistöjen kunnostamiseen suunnittelukaudelle yhteensä 356 000 euroa.

Vesi- ja viemärlaitoksen investointiosaan varataan 7 000 euron määräraha vesilaitoksen kalkkikiven uusimiseen.

Vesimittareiden uusimiseen varataan 2023-2025 vuosille vuosittain 10 000 euron määräraha ja vuosille 2026-2027 vuosittain 5 000 euron määräraha. Vuosina 2023-2025 uusitaan vesimittareita etävalvottaviin mittareihin. Investoinnin nettokustannus suunnittelukaudella on yhteensä 40 000 euroa.

Viemärlaitokselle varataan vuosille 2023-2027 yhteensä 82 000 euron määräraha viemäriverkoston korjaus- ja kunnostustoimenpiteisiin sekä mahdolliseen laajentamiseen.

Vesi- ja viemärlaitoksen investointien nettomeno vuonna 2023 on 25 000 euroa ja koko suunnittelukaudella yhteensä 129 000 euroa.

Kiinteistöille varataan suunnittelukaudelle yhteensä 227 000 euron määräraha. Määrärahasta kotipirtin ja terveystieteiden kiinteistön kuntokartoitukseen varataan 2023 vuodelle 15 000 €, kirjaston ulkovuoriremonttiin 40 000 €, kirjaston sisäremonttiin 30 000 €, Jukolan pieneen remonttiin 5 000 €, Mikevan alakerrassa olevan vessan remonttiin 7 000 €, Hopearannan ulko-oviremonttiin 25 000 €, Kotipellon yhden asunnon remonttiin 10 000 € ja kunnantalon remonttiin 15 000 €.

Suunnitteluvuodelle 2024 varataan Kotipellon kiinteistön ikkunaremonttiin 30 000 euroa ja kunnanviraston remonttiin 2024 vuodelle 10 000 euroa ja 2027 vuodelle 40 000 euroa.

Rahoitusosa

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Niiden nettomäärä osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella. Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin, lainan lyhennyksiin ja muihin rahoitusmenoihin sekä miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarve katetaan joko lainojen lisäyksellä ja/tai toimintapääoman vähennyksellä.

Määrärahojen sitovuus

Vuosikate

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeisin kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä ja kunnan talouden tasapainoisuutta. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen ja hyvä, jos se riittää myös nettoinvestointien kattamiseen.

Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan vuosikatteen perusteella:

1. Kunnan talous on ylijäämäinen tai vahvistuva, kun vuosikate kattaa sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennykset että poistonalaiset investoinnit.
2. Kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Poistojen on vastattava keskimääräistä poistonalaisten investointien tasoa.
3. Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen.
4. Kunnan talouden tila on heikko, kun vuosikate on negatiivinen.

Vuonna 2023 vuosikatetta kertyy -218 415 euroa.

Investoinnit

Investoinnit merkitään rahoituslaskelmaan erillisen investointisuunnitelman mukaan. Investointisuunnitelmaan sisältyvät arviot hankintamenoista, rahoitusosuuksista ja käyttöomaisuuden myyntituloista. Vuoden 2023 kunnan nettoinvestoinnit ovat -417 675 euroa ja suunnittelukaudella -814 775 euroa.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisia lainoja otetaan pitkävaikutteisten investointien rahoittamiseen. Vuonna 2023 on arvioitu otettavan uutta lainaa 2 467 169 euroa ja koko suunnittelukaudella yhteensä 3 349 167 euroa.

Vuonna 2013 otetut talousarviolainat (yhteensä 1 000 000 euroa) erääntyvät 17.10.2023. Nämä lainat on ajateltu uusittavan vuonna 2023. Korkolaskelma suunnittelukaudelle on laadittu kertalyhenteisen 10 vuoden lainan mukaan.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset on merkitty talousarvion laadintahetkeen mennessä otettujen ja seuraavana vuonna otettavien lainojen arvioitujen lyhennysaikataulujen mukaan. Koulun lainan ensimmäiset lyhennykset tehdään vuonna 2023. Vuonna 2023 lainoja lyhennetään 1 322 557 euroa ja koko suunnittelukaudella yhteensä 3 554 796 euroa.

Lainakanta vuoden 2027 lopulla on 7 428 854 euroa eli nykyisellä asukasmäärällä (31.10.2022 asukasluku 699) laskettuna 10 328 €/asukas.

Lyhytaikaiset lainat

Kunnan maksuvalmiuden ylläpitämiseksi otetaan tarpeen mukaan lyhytaikaista, enintään vuoden laina-ajalla olevaa lainaa kunnanhallituksen päättämien ohjeiden mukaisesti.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoituslaskelman tunnusluku toiminnan ja investointien rahavirta ilmaisee sen kuinka paljon rahavirrasta jää nettolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Mikäli rahavirta on negatiivinen, ilmaisee määrä sen, kuinka paljon menoja on jouduttu kattamaan joko kassavaroilla tai ottamalla lisää lainaa.

Vuonna 2023 on koko kunnan toiminnan ja investointien rahavirta 636 090 euroa negatiivinen ja koko suunnittelukaudella 5 077 504 euroa positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Rahoituslaskelma

TAULUKKO 1 Rahoituslaskelma

	TA-2022	TA-2023	TS-2024	TS-2025	TS-2026	TS-2027
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-1 033 638,00	-218 415,00	84 850,00	1 888 595,00	2 146 720,00	1 990 529,00
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjaukset						
	-1 033 638,00	-218 415,00	84 850,00	1 888 595,00	2 146 720,00	1 990 529,00
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 150 239,00	-477 025,00	-156 700,00	-138 700,00	-73 700,00	-58 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	100 353,60	59 350,00	15 000,00	15 000,00	0,00	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						
	-1 049 885,40	-417 675,00	-141 700,00	-123 700,00	-73 700,00	-58 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 083 523,40	-636 090,00	-56 850,00	1 764 895,00	2 073 020,00	1 932 529,00
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainsaamisten lisäykset	0,00					
Antolainsaamisten vähennykset	0,00					
	0,00	0,00	0,00			
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 630 071,40	2 467 169,00	881 998,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 360,00	-1 322 557,00	-316 626,00	-636 743,00	-639 435,00	-639 435,00
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0,00					
	2 611 711,40	1 144 612,00	565 372,00	-636 743,00	-639 435,00	-639 435,00
Oman pääoman muutokset	0,00					
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos						
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos						
Vaikutus maksuvalmiuteen	528 188,00	508 522,00	508 522,00	1 128 152,00	1 433 585,00	1 293 094,00
	0,00					
Rahavarat 31.12.	1 789 505,42	2 298 027,42	2 806 549,42	3 934 701,42	5 368 286,42	6 661 380,42
Rahavarat 1.1.	1 261 317,42	1 789 505,42	2 298 027,42	2 806 549,42	3 934 701,42	5 368 286,42
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot						
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-2 083 523,40	-636 090,00	-56 850,00	1 764 895,00	2 073 020,00	1 932 529,00
Lainanhoitokate	-13,50	-0,05	0,52	2,57	2,92	2,74
Kassan riittävyys, pv	59,56	100,09	167,97	233,71	328,29	389,64